Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ-2024

Укладач – Слободянюк Дар'я Вікторівна

Методичний комплекс з дисципліни розглянуто та затверджено на засіданні педагогічної ради Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моді і дизайну» ВНЗ «Київська Академія прикладних мистецтв».

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»

ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Робоча навчальна програма
З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ»
для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ-2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка……5
2. Тематичний план(на осн. повн. заг. освіти)…… 8
3. Тематичний план (на осн. базов.. заг. освіти)……...10
4. Зміст дисципліни……12
5. Список використаних джерел……26
6. Питання до іспиту……28
7. Модульна контрольна робота……30
8. Конспект лекцій……55

Пояснювальна записка

Професія дизайнера одягу вимагає знань і вмінь в багатьох сферах. Особливим є вміння чітко і грамотно створювати костюм, образ та колекцію одягу. Така дисципліна як основи композиції допомагає виконувати роботу правильно, користуватися основними законами та правилами, вміти використовувати їх на практиці.

Композиція – це побудова цілісного витвору, всі складові якого гармонійно узгоджуються між собою. Ця навчальна дисципліна дає змогу правильно систематизувати та використовувати основні закони композиції при побудові колекцій чи виробів, гармонійно поєднувати елементи та стилі. Допомагає вибудувати цілісний і композиційно правильний виріб.

Мета навчальної дисципліни:

- Вивчити та розкрити основні поняття композиції в костюмі, дизайні та при побудові колекції
- Вміти використовувати отриманні знання на досвіді

Завдання навчальної дисципліни:

- Дати характеристику і розкрити поняття «композиція»
- Вивчити та засвоїти основні закони, складові композиції та вміти використовувати їх на практиці
- Вміти створювати костюм, образ, колекцію, використовуючи отримані знання
- Практично доводити їх доцільність і використання в створенні костюма або колекції

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані такі ***предметні компетентності***:

- Оволодіти сумою знань з теорії та практики даної дисципліни. Вміти без труднощів використовувати основні закони та елементи композиції при побудові колекції та костюмів.
- Вміти орієнтуватися в них.
- Також при проходженні курсу студент-дизайнер повинен показати творчі здібності, професійні знання, які він отримав при виконанні конкретної творчої та практичної роботи.

Види робіт: практичні, самостійні , контрольні роботи.

Міжпредметні зв'язки

Під час вивчення курсу «Основи композиції» «Конструювання одягу» застосовано принцип системності, тобто формуються базові навички для подальшого освоєння спеціальних дисциплін. Викладач використовує міжпредметні зв'язки з такими навчальними дисциплінами, як «Матеріалознавство», «Конструювання одягу», «Коьорознавство», «Історія костюму», «Технологія виготовлення одягу», «Основи формоутворення», «Художнє моделювання одягу» та ін.

Шкала оцінювання навчальних досягнень: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
100-90	A	відмінно	зараховано
89-82	B	дуже добре	
82-75	C	добре	
74-65	D	задовільно	
64-50	E	достатньо	
49-35	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
35-0	X	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Тематичний план з дисципліни
«Основи композиції »

для студентів Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну» вищого навчального закладу «Київська Академія прикладних мистецтв»
Галузь знань: 02 Культура та мистецтво. Спеціальність: 022 "Дизайн"
Освітньо-професійні програми -«Дизайн одягу»
Кваліфікація - фаховий молодший бакалавр
Денна форма навчання. Навчання на основі повної загальної середньої освіти

№	Назва теми	Всього	Теорет. заняття	Практ. заняття	Самост. заняття
2 семестр - іспит		**90**	**24**	**14**	**52**
	Змістовий модуль 1				
1	Вступ. Поняття «композиція» та «композиційний центр». Основні формоутворюючі засоби композиції	10	2	2	6
2	Форма костюма. Роль базової форми і силуетів в композиції.	8	2	2	4
3	Поверхня форми. Лінії. Їх роль в костюмі	6	2		4
4	Поняття «величин» та «маса» форми костюма. Поняття «масштаб» та «масштабність» форми костюма.	8	2		6
5	Поняття «пропорція» та «пропорційність» в композиції костюма.	6	2		4
6	Поняття «ритм» та «метр» в композиції костюма.	8	2	2	4
7	Поняття «контраст», «нюанс» та «тотожність» в композиції костюма.	8	2	2	4

8	Поняття «симетрія» та «асиметрія» в композиції костюма.	8	2	2	4
9	Поняття «статика» та «динаміка» в композиції костюма.	8	2	2	4
10	Формоутворюючі якості кольору.	6	2		4
11	Цілісність форми. Членування форми.	6	2		4
12	Оптичні ілюзії та корективи у формі костюма.	6	2		4
	Модульний контроль	2		2	
	Всього за навчальним планом:	**90**	**24**	**14**	**52**

Тематичний план з дисципліни
«Основи композиції »

для студентів Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну» вищого навчального закладу «Київська Академія прикладних мистецтв»
Галузь знань: 02 Культура та мистецтво. Спеціальність: 022 "Дизайн"
Освітньо-професійні програми -«Дизайн одягу»
Кваліфікація - фаховий молодший бакалавр
Денна форма навчання. Навчання на основі базової загальної середньої освіти

№	Назва теми	Всього	Теорет. заняття	Практ. заняття	Самост. заняття
2 семестр - залік		**63**	**16**	**22**	**25**
	Змістовий модуль 1				
1	Вступ. Поняття «композиція» та «композиційний центр».	9	2	4	3
2	Основні формоутворюючі засоби композиції	5	2		3
3	Форма костюма. Роль базової форми і силуетів в композиції.	12	2	6	4
4	Поверхня форми. Лінії. Їх роль в костюмі	5	2		3
	Модульний контроль	2		2	
	Змістовий модуль 2				
5	Поняття «величин» та «маса» форми костюма.	5	2		3
6	Поняття «масштаб» та «масштабність» форми костюма.	5	2		3
7	Поняття «пропорція» та «пропорційність» в композиції костюма.	9	2	4	3

8	Поняття «ритм» та «метр» в композиції костюма.	9	2	4	3
	Модульний контроль	2		2	
3 семестр - іспит		**27**	**8**	**7**	**12**
	Змістовий модуль 3				
9	Поняття «контраст», «нюанс» та «тотожність» в композиції костюма. Поняття «симетрія» та «асиметрія» в композиції костюма.	7	2	2	3
10	Поняття «статика» та «динаміка» в композиції костюма.	6	2	1	3
11	Формоутворюючі якості кольору.	7	2	2	3
12	Цілісність форми. Членування форми. Оптичні ілюзії та корективи у формі костюма.	5	2		3
	Модульний контроль	2		2	
	Всього за навчальним планом:	**90**	**24**	**29**	**37**

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ
(після 11 кл)

Тема 1: Вступ. Поняття «композиція» та «композиційний центр Основні формоутворюючі засоби композиції».

Поняття «композиція» та «композиційний центр». За рахунок чого створюється композиційний центр. Роль композиції у дизайні та створенні одягу. Ознайомитися з основними формоутворюючими засобами. Властивості та якості композиції.

Завдання для самостійної роботи: знати основні поняття. Знайти приклади обєктів дизайну, костюмів і вказати в них композиційні центри. Вміти перерахувати основні засоби композиції.

Завдання для практичної роботи: намалювати 5 образів з яскравими композиційними центрами.

Використані джерела та література:

1. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
2. Новицька О. Р. Основи композиції : навч.-метод. рекомендації до теоретичних занять з курсу. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. 89 с.

Тема 2: Форма костюма. Роль базової форми і силуетів в композиції.

Поняття « силует». Різновиди силуетів. Особливі характеристики та опис основних силуетів.

Завдання для самостійної роботи: знати основні поняття. Зробити 7 колажів з підборками основних силуетів.

Завдання для практичної роботи: розробка ескізів одягу під кожен конкретний силует.

Використані джерела та література:

1. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. –Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.

2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.

3. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.

Тема 3: Поверхня форми. Лінії. Їх роль в костюмі

Види поверхонь форм. Засоби для ускладнення поверхні форми. Лінії, що визначають форми одягу. Поняття «конструктивні» та «декоративні» лінії.

Завдання для самостійної роботи: підібрати образи за видами поверхонь форми. Оформити у вигляді колажів.

Використані джерела та література:

1.Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.

2. Іваськевич І.О. Ергономіка: навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2002.–168с.

Тема 4: Поняття «величин» та «маса» форми костюма. Поняття «масштаб» та «масштабність» форми костюма

Поняття «форма», «величина» та «маса» форми. Збільшення або зменшення величини та маси форми. Фактори, що впливають на зміни форми костюма. Поняття «масштаб» та «масштабність» форми. Їх вплив на форму костюма.

Вплив масштабу та масштабності на фігуру людини. Прояви масштабу та масштабу в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: підібрати образи з незвичними видами та масштабами форм. Знайти образи з великою масою форми одягу. Оформити у вигляді колажів.

Використані джерела та література:

1. 1. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. – Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.
2. 2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.
3. 3. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.

Тема 5: Поняття «пропорція» та «пропорційність» в композиції костюма.

Поняття «пропорції» та «пропорційність». Види пропорцій у композиції. Поняття «золотого перетину», його вплив на розвиток мистецтва та дизайну. Організація форми костюма за допомогою пропорцій.

Завдання для самостійної роботи: підібрати образи з пропорційними та непропорційними формами костюма по відношенню до тіла людини. Оформити у вигляді колажів.

Використані джерела та література:

1. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. –Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.

2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В.

Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.

3. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.

Тема 6: Поняття «ритм» та «метр» в композиції костюма.

Поняття «Ритм» та «метр». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв ритму та метру і костюмі. Види ритмічних та метричних повторів. Види ритмічних рухів у костюмі.

Завдання для самостійної роботи: приклади ритмів та метрів у костюмі. Оформлення у вигляді підбірок колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка одягу/костюмів з елементами ритму та метру. Промальовка ескізів.

Використані джерела та література:

1. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. –Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.

2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.

3. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.

Тема 7: Поняття «контраст», «нюанс» та «тотожність» в композиції костюма.

Поняття «контраст», «нюанс» та «тотожність». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв контрасту та нюансу в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: приклади контрасту, нюансу та тотожності у костюмі. Оформлення у вигляді підбірок колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка одягу/костюмів з елементами контрасту та нюансу. Промальовка ескізів.

Використані джерела та література:

1. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
2. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

Тема 8: Поняття «симетрія» та «асиметрія» в композиції костюма.

Поняття «симетрія » та «асиметрія». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв асиметрії та симетрії в костюмі. Види симетрії та асиметрії в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: приклади симетрії та асиметрії у костюмі. Оформлення у вигляді підбірок колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка одягу/костюмів з елементами симетрії та асиметрії. Промальовка ескізів.

Використані джерела та література:

1. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
2. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

Тема 9: Поняття «статика» та «динаміка» в композиції костюма.

Поняття «статика » та «динаміка». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв статики та динаміки в костюмі. Види статики та динаміки в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: приклади статики та динаміки у костюмі. Оформлення у вигляді підбірок колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка одягу/костюмів з елементами статики та динаміки.

Використані джерела та література:

1. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
2. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

Тема 10: Формоутворюючі якості кольору.

Поняття «колір». Види та характеристики кольорів. Колірний контраст та нюанс в композиції. Вплив кольору на композицію костюму та на одяг. Кольорові поєднання в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: Вплив кольору на сприйняття одягу та образу. Зробити підбірки колажів по кольоровим поєднанням в образах.

Використані джерела та література:

1. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
2. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

Тема 11: Цілісність форми. Членування форми.

Неподільність, співрозмірність та супідрядність елементів і наявність композиційного центру створюють цілісність композиції костюму. Співрозмірність частин і елементів в одязі. Членування одягу на складові частини. Засоби членування форми в костюмі. Види членувань форм.

Завдання для самостійної роботи: підбірки образів з різними типами членувань.

Використані джерела та література:

1. Шпара. П.Е. Технічна естетика та основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1884. – 200 с
2. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення :

навч.-метод. посіб. Харків : ХДАДМ, 2003. 256 с.

Тема 12: Оптичні ілюзії та корективи у формі костюма.

Поняття «оптичні ілюзії». Основні елементи, які створюють певний зоровий ефект. Причини, що обумовлюють сприйняття оптичних ілюзій. Види оптичних ілюзій.

Завдання для самостійної роботи: вивчити вплив оптичних ілюзій на коригування різних типів фігур. Підбірки образів за різними видами оптичних ілюзій в костюмі та одязі.

Використані джерела та література:

1.Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.

2.Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

3. Шпара. П.Е. Технічна естетика та основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1884. – 200 с

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ
(після 9 кл)

Тема 1: Вступ. Поняття «композиція» та «композиційний центр».

Поняття «композиція» та «композиційний центр». За рахунок чого створюється композиційний центр. Роль композиції у дизайні та створенні одягу.

Завдання для самостійної роботи: знати основні поняття. Знайти приклади обєктів дизайну, костюмів і вказати в них композиційні центри.

Завдання для практичної роботи: намалювати 5 образів з яскравими композиційними центрами.

Використані джерела та література:

1. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
2. Новицька О. Р. Основи композиції : навч.-метод. рекомендації до

теоретичних занять з курсу. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. 89 с.

Тема 2: Основні формоутворюючі засоби композиції

Ознайомитися з основними формоутворюючими засобами. Властивості та якості композиції.

Завдання для самостійної роботи: знати основні поняття. Вміти перерахувати основні засоби композиції.

Використані джерела та література:

1. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення: ДСТУ 3899-99. – [Чинний від 2000-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2000. – 22 с. –(Національні стандарти України).

Тема 3: Форма костюма. Роль базової форми і силуетів в композиції.

Поняття « силует». Різновиди силуетів. Особливі характеристики та опис основних силуетів.

Завдання для самостійної роботи: знати основні поняття. Зробити 7 колажів з підборками основних силуетів.

Завдання для практичної роботи: розробка ескізів одягу під кожен конкретний силует.

Використані джерела та література:

1. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. –Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.

2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.

3. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.

Тема 4: Поверхня форми. Лінії. Їх роль в костюмі

Види поверхонь форм. Засоби для ускладнення поверхні форми. Лінії, що визначають форми одягу. Поняття «конструктивні» та «декоративні» лінії.

Завдання для самостійної роботи: підібрати образи за видами поверхонь форми. Оформити у вигляді колажів.

Використані джерела та література:

1.Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.

2. Іваськевич І.О. Ергономіка: навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2002.–168с.

Тема 5: Поняття «величин» та «маса» форми костюма.

Поняття «форма», «величина» та «маса» форми. Збільшення або зменшення величини та маси форми. Фактори, що впливають на зміни форми костюма.

Завдання для самостійної роботи: підібрати образи з незвичними видами форм. Знайти образи з великою масою форми одягу. Оформити у вигляді колажів.

Використані джерела та література:

1. Новицька О. Р. Основи композиції : навч.-метод. рекомендації до теоретичних занять з курсу. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. 89 с.
2. Шпара. П.Е. Технічна естетика та основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1884. – 200 с

Тема 6: Поняття «масштаб» та «масштабність» форми костюма.

Поняття «масштаб» та «масштабність» форми. Їх вплив на форму костюма. Вплив масштабу та масштабності на фігуру людини. Прояви масштабу та масштабу в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: підібрати образи з прикладами масштабів форм костюма та принтів тканини. Оформити у вигляді колажів.

Використані джерела та література:

1. Новицька О. Р. Основи композиції : навч.-метод. рекомендації до теоретичних занять з курсу. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. 89 с.
2. Шпара. П.Е. Технічна естетика та основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1884. – 200 с

Тема 7: Поняття «пропорція» та «пропорційність» в композиції костюма.

Поняття «пропорції» та «пропорційність». Види пропорцій у композиції. Поняття «золотого перетину», його вплив на розвиток мистецтва та дизайну. Організація форми костюма за допомогою пропорцій.

Завдання для самостійної роботи: підібрати образи з пропорційними та непропорційними формами костюма по відношенню до тіла людини. Оформити у вигляді колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка образів/костюму за видами пропорцій. Промальовка ескізів.

Використані джерела та література:

1. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. –Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.

2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.

3. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.

Тема 8: Поняття «ритм» та «метр» в композиції костюма.

Поняття «Ритм» та «метр». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв ритму та метру і костюмі. Види ритмічних та метричних повторів. Види ритмічних рухів у костюмі.

Завдання для самостійної роботи: приклади ритмів та метрів у костюмі. Оформлення у вигляді підбірок колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка одягу/костюмів з елементами ритму та метру. Промальовка ескізів.

Використані джерела та література:

1. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. –Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.

2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.

3. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.

Тема 9: Поняття «контраст», «нюанс» та «тотожність» в композиції костюма. Поняття «симетрія» та «асиметрія» в композиції костюма.

Поняття «контраст», «нюанс» та «тотожність». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв контрасту та нюансу в костюмі. Поняття «симетрія » та «асиметрія». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв асиметрії та симетрії в костюмі. Види симетрії та асиметрії в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: приклади контрасту, нюансу та тотожності у костюмі. Приклади симетрії та асиметрії у костюмі.Оформлення у вигляді підбірок колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка одягу/костюмів з елементами контрасту та нюансу, симетрії та асиметрії. Промальовка ескізів.

Використані джерела та література:

3. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
4. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

Тема 10: Поняття «статика» та «динаміка» в композиції костюма.

Поняття «статика » та «динаміка». Їх роль в композиції та костюмі. Прояв статики та динаміки в костюмі. Види статики та динаміки в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: приклади статики та динаміки у костюмі. Оформлення у вигляді підбірок колажів.

Завдання для практичної роботи: розробка одягу/костюмів з елементами статики та динаміки.

Використані джерела та література:

3. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.

4. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

Тема 11: Формоутворюючі якості кольору.

Поняття «колір». Види та характеристики кольорів. Колірний контраст та нюанс в композиції. Вплив кольору на композицію костюму та на одяг. Кольорові поєднання в костюмі.

Завдання для самостійної роботи: Вплив кольору на сприйняття одягу та образу. Зробити підбірки колажів по кольоровим поєднанням в образах.

Завдання для практичної роботи: розробка образів/костюмів за видами кольорових поєднаннь. Промальовка ескізів.

Використані джерела та література:

1. Шпара. П.Е. Технічна естетика та основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1884. – 200 с
2. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення :

навч.-метод. посіб. Харків : ХДАДМ, 2003. 256 с.

Тема 12: Цілісність форми. Членування форми. Оптичні ілюзії та корективи у формі костюма.

Неподільність, співрозмірність та супідрядність елементів і наявність композиційного центру створюють цілісність композиції костюму. Співрозмірність частин і елементів в одязі. Членування одягу на складові частини. Засоби членування форми в костюмі. Види членувань форм. Поняття «оптичні ілюзії». Основні елементи, які створюють певний зоровий ефект. Причини, що обумовлюють сприйняття оптичних ілюзій. Види оптичних ілюзій.

Завдання для самостійної роботи: підбірки образів з різними типами членувань.Також вивчити вплив оптичних ілюзій на коригування різних типів фігур. Підбірки образів за різними видами оптичних ілюзій в костюмі та одязі.

Використані джерела та література:

1.Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.

2.Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

3. Шпара. П.Е. Технічна естетика та основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1884. – 200 с

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення: ДСТУ 3899-99. – [Чинний від 2000-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2000. – 22 с. –(Національні стандарти України).
2. Дизайн і ергономіка [Текст]: термінологічний словник для студентів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. –Харків: видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.
3. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник/ М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386 с.
4. Енциклопедія швейного виробництва. Навчальний посібник – К.: «Самміт–книга», 2010. – 968 с.
5. Іваськевич І.О. Ергономіка: навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2002.–168с.
6. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навч.-метод. посіб. Харків : ХДАДМ, 2003. 256 с.
7. Новицька О. Р. Основи композиції : навч.-метод. рекомендації до теоретичних занять з курсу. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. 89 с.
8. Поплавська О.М. Ергономіка: навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 320 с.
9. Яковлєв М. І. Композиція + геометрія. Київ : Каравелла, 2007. 240 с.
10. Фольта О.В., Смолинский Р.І. Основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1973. – 144 с.
11. Шпара. П.Е. Технічна естетика та основи художнього конструювання. – К.: Вища школа, 1884. – 200 с

Допоміжна

1. Бастраченко Н.В, Головінов В.П., Каменєва К.М. Технологія виготовлення жіночого одягу: підручник для учнів проф. – техн. навч.закладів. Київ: Вікторія, 2000. 512 с.
2. Михайленко В.Є. Основи композиції: Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2004.
3. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. – К.: Арістей, 2005.

Електронні інформаційні ресурси

1. Книжкова палата України імені Івана Федорова – http://www.ukrbook.net
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника – http://www.library.lviv.ua/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання – www.nbuv.gov.ua
4. Національна парламентська бібліотека України – http://www.nplu.org/
5. Харківська державна наукова бібіліотека України імені В. Короленка – http://korolenko.kharkov.com/
6. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка – http://lib-gw.univ.kiev.ua/
7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка – http://library.lnu.edu.ua/bibl/

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Питання до іспиту
З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ – 2024

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Поняття «композиція», роль композиції в дизайні і в моделюванні одягу.
2. Основні формоутворюючі засоби композиції. Перерахувати їх.
3. Лінії, які визначають форму одягу. (навести приклади)
4. Властивості лінії одягу.
5. Поняття «величина» і «маса» форми костюма
6. Роль «величини» і «маси» в композиції.
7. Поняття «масштаб» і «масштабність» форми костюма.
8. Поняття «ритм» у костюмі. Його роль
9. Поняття «метр» у костюмі. Його роль
10. Поняття «контраст» у костюмі.
11. Контраст у формоутворенні костюма.
12. Поняття «нюанс» і «тотожність» у костюмі. Їх роль
13. Поняття «симетрія» у костюмі. Її роль
14. Поняття «асиметрія» у костюмі. Її роль
15. Поняття «статика» у костюмі. Її роль
16. Поняття «динаміка» у костюмі. Її роль
17. Поняття «мода». Розкрити. Мода як мистецтво.
18. Поняття «пропорції» і «пропорційність». Види пропорцій.
19. Формоутворюючі якості кольору.
20. Членування форми.
21. Поняття «композиційний центр». Роль в композиції.
22. За рахунок чого, можна створити композиційний центр?
23. Поняття «силует» та його види.
24. Поняття «цілісність форми». За рахунок чого вона досягається?
25. Оптичні ілюзії у проектування костюма. Їх роль.
26. Види оптичних ілюзій. (навести приклади)

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Модульна контрольна робота
З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ»
для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ - 2024

ПІБ	№ групи		
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ПІБ	№ групи		
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ПІБ	№ групи		
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ПІБ	№ групи		
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

Контрольна робота

(змістовий модуль 1, після 11 кл)

Що таке композиція «композиція»?

А) вид форми

Б) цілісний витвір, всі складові якого гармонійно взаємопов’язані між собою

В) акцент

Г) вид композиції об’єднаний спільною темою

2.Що таке композиційний центр?

А) головний акцент, який розкриває тему

Б) вид форми композиції

В) основна частина форми

Г) вид композиції

3. Скільки акцентів може бути присутніми в образі?

А) кількість немає значення

Б) 5 акцентів

В) від 3х до 5ти

Г) не більше 3х

4. Що таке форма?

А) силует костюма

Б) зовнішня оболонка предмета

В) візуальне сприйняття степені об’ємності предмета або об’єкта

Г) геометричний вид

5. Чи являється ритм та метр формоутворюючими засобами композиції?

А) можливо

Б) так

В) ні

Г) не являється

6. Що таке базова форма костюма?

А) основна форма, яка лежить в основі костюма та колекції

Б) проста геометрична фігура

В) візуальне сприйняття степені об’ємності предмета або об’єкта

Г) контур деталей костюма

7. Що таке силует?

А) геометричний вигляд костюма

Б) форма

В) площинно-зорове сприйняття об'ємних форм одягу, чітко обмежених контурами, є основним фактором у виборі модної форми

Г) головний акцент в образі

8. Які види силуетів існують?

А) трапеція, х-силует

Б) прилягаючий

В) циліндр, конус

Г) овал, прямокутник

9. За допомогою чого можна описати силует?

А) за допомогою геометричних фігур

Б) за допомогою знайомих об’єктів або явищ

В) за допомогою властивостей матеріалу

Г) за допомогою літер латинського алфавіту

10. Які бувають поверхні форми?

А) ввігнуті, випуклі

Б) квадратні, прямокутні

В) шорохуваті, ребристі

Г) хвилясті, гладенькі

11. Що таке декоративні лінії?

А) лінії декорування

Б) лінії, що створюють силует

В) контур

Г) лінії, що використовуються під час розробки фасону

12. Що таке конструктивні лінії?

А) лінії поверхні форми

Б) лінії з'єднання деталей одягу, що створюють форму одягу

В) контури викрійок

Г) конструкція одягу

13. Які якості надають цілісності та гармонійності композиції?

А) тектонічна організованість

Б) композиційна рівновага, пропорційність

В) статичність та динамічність

Г) масштабність, колір

14. За допомогою яких засобів можна створювати композиційний центр?

А) колір, декор

Б) форма, тканина

В) світло, тінь

Г) принт

15. Що таке рівновага?

А) стан в якому кожен елемент композиції знаходиться в стійкому стані

Б) відсутність руху

В) баланс

Г) сприйняття композиції

16. На які дві групи поділяються силуети?

А) скульптурні

Б) декоративні

В) геометричні

Г) класичні

17. Які існують види ліній в композиції?

А) геометричні

Б) конструктивні

В) декоративні

Г) хвилясті

18. Чи повинен бути присутнім композиційний центр в колекції?

А) ні

Б) так

В) може бути декілька

Г) одного акценту достатньо

19. Який характер образу можуть надавати лінії в костюмі?

А) жорстокість

Б) виразність

В) романтичність

Г) ілюзія руху

20. Які види силуетів можна віднести до скульптурних?

А) овал

Б) прилягаючий

В) прямокутник

Г) напівприлягаючий

21. Які види силуетів можна віднести до декоративних?

А) трапеція

Б) крапля

В) овал

Г) х-силует

22. Що таке величина форми?

А) відношення розмірів форми одягу з фігурою людини чи кількох складових частин форми при їх порівнянні
Б) геометричний вид форми
В) силует
Г) розміри

23. Що таке маса одягу?

А) співвідношення частин костюма
Б) геометрична будова
В) величина форми
Г) зорова (ілюзорна) кількість форми одягу в цілому або її окремих частинах

24. Від чого залежить зміна маси одягу?

А) від малюнка тканини
Б) від силуету
В) від ступеня заповнення форми в межах її границь конструктивними і декоративними лініями, деталями й обробкою
Г) від ваги тканини

25. Від чого залежить зміна величини форми одягу?

А) від ваги тіла
Б) від об’ємності
В) від тканини
Г) від освітлення

26. Що таке масштабність костюма?

А) пропорційність форми та її елементів фігурі людини
Б) засіб композиції костюма
В) величина форми
Г) масштаб

27.Що таке пропорція?

А) поняття

Б) золотий перетин

В) величина форми костюма

Г) співвідношення окремих частин форми між собою

28.Що таке пропорційність?

А) подібність деталей, що характеризується рівністю відношень розмірів

Б) рівновага

В) маса форми

Г) наявність руху

29.Що таке ритм?

А) чергування елементів

Б) Закономірне повторення і чергування пропорційних елементів, що приводить їх до гармонійної цілісності

В) музична композиція

Г) формоутворюючий засіб композиції

30.Що таке метр?

А) протилежність ритму

Б) чергування рівних по величині елементів через рівні проміжки

В) геометрично правильний ритм

Г) характер форм

31.Які бувають види ритмів?

А) радіальні

Б) стрибкоподібні

В) складні

Г) наростаючі

32.Як ритм проявляється в костюмі?

А) змінюються і величина, і інтервали

Б) хаотично

В) нічого не змінюється

Г) величина елементів зберігається при зміні інтервалів

33.Види ритмічних рухів у костюмі?

А) горизонтальні і вертикальні членування одягу за допомогою поясів, кокеток, вставок і т.п.,

Б) показує напрямок руху

В)ритміка, пов'язана з використанням в одязі тканин з орнаментними набивними і тканими малюнками

Г) послідовне чергування деталей костюма

34. Від яких факторів може залежати зміна масштабності костюма?
А) малюнку тканини
Б) освітлення
В) кольору
Г) маси форми

35. Які бувають види метричної організації?
А) рядова
Б) декоративна
В) геометрична
Г) осьова

36. Чи являються пропорції засобом гармонізації форми та композиції костюма?
А) ні
Б) так
В) може залежати від різних факторів
Г) залежно від конструкції одягу

37. Яким чином може змінюватися величина форми?
А) від виду тканини
Б) від розміру деталей у формі
В) великі деталі в цілому зменшують величину форми
Г) від силуету

38. Які види форм будуть володіти максимальною масою?
А) трикутник
Б) куб
В) ромб
Г) овал

39. Чи впливає малюнок матеріалу на зміну маси одягу?
А) так
Б) не впливає
В) в залежності від фактури тканини
Г) залежить від освітлення

40. Що таке контраст?
А) різка відмінність форми, розмірів пластики, кольору, фактури
Б) співставлення
В) засіб композиції
Г) чітка границя

41. Що таке нюанс?
А) незначна відмінність характеристик з елементами подібності
Б) протилежність контрасту
В) відсутність акцентів

Г) засіб композиції

42.Що таке тотожність?

А) засіб композиції
Б) характеристика офрми
В) рівність характеристик форм, розмірів, пластики, кольору, фактур.
Г) вид силуету

43.Що таке симетрія?

А) закономірне розташування однакових, рівних частин відносно один одного
Б) вид форми
В) головний акцент образу
Г) рівність частин костюма

44.Які бувають види симетрії?

А) осьова, спіральна
Б) велика, мала
В) геометрична, природня
Г) гвинтова, дзеркальна

45.Як проявляється симетрія в костюмі?

А) гармонія, взаємозв'язок
Б) яскравість, виразність
В) в силуеті, конструкції
Г) розподіл оздоблення, кольорові плями

46.Що таке асиметрія?

А) протилежність частин костюма
Б) зорова рівновага, але при цьому несхожість частин один на одного
В) однаковість
Г) вид поверхні

47.За рахунок чого досягається асиметрія в костюмі?

А) внутрішні членування костюма
Б) форма
В) освітлення
Г) різні кольори та фактури тканини

48.Який вид композиції переважає в побутовому одязі?

А) діагональна
Б) симетрична
В) асиметрична
Г) хаотична

49.Що таке статика?

А) стан спокою, стійкості

Б) напрямок
В) відсутність зорового руху
Г) прояв контрастності

50. Що таке динаміка?
А) засіб композиції
Б) відсутність руху та напрямку
В) розвиток, зміна, певна спрямованість, тобто рух
Г) вид форми

51. Динамічна композиція, яка вона? (обрати опис)
А) активна
Б) красива
В) спокійна
Г) передає відчуття руху, напрямку

52. Статична композиція підкреслює стан чого?
А) виразності
Б) відкритості
В) спокою та рівноваги
Г) напрямок руху

53. Що таке колір?
А) виразність композиції
Б) фізіологічне відчуття людини, яке сприймається сітчаткою ока.
В) фізичне явище
Г) засіб композиції

54. Які кольори відносяться до ахроматичних?
А) сірий
Б) зелений
В) білий
Г) чорний

55. На які групи поділяються хроматичні кольори?
А) теплі
Б) ясраві
В) холодні
Г) приглушені

56. Три основні характеристики кольору? (обрати)
А) світлота
Б) насиченість
В) колірний тон
Г) виразність

57. Що таке колірний контраст?
А) протилежність кольорів
Б) зміна кольору під впливом сусідніх кольорів
В) зовнішній вигляд форми
Г) прояв кольору

58. Які кольори називають хроматичними?
А) вид кольору
Б) основні кольори спектра
В) яскраві
Г) темні

59. Які фактори впливають на вибір композиції кольору в одязі?
А) тканина
Б) принт
В) призначення костюма
Г) освітлення

60. Від чого залежить членування одягу? (обрати фактори)
А) композиції костюма
Б) від моди
В) призначення одягу, матеріалу
Г) розміру, технології виготовлення

61. Що створює цілісність композиції костюма?
А) наявність акценту
Б) співрозмірність елементів
В) симетрію костюма
Г) неподільність композиції

62. Що є засобами членування форми у костюмі?
А) строчки
Б) декор
В) конструктивні лінії
Г) шви

63. Які бувають види членувань?
А) суцільне
Б) геометричні
В) переривисте
Г) абстрактні

64. Який вид членувань надає образу статичності?
А) діагональний
Б) горизонтальний

В) вертикальний
Г) суцільний

65. Який вид членування руйнує рівновагу образ?
А) діагональний
Б) вертикальний
В) суцільний
Г) горизонтальний

66. Що таке оптична ілюзія?
А) засіб композиції
Б) метод корекції образу
В) помилка в зоровому сприйнятті, викликана неточністю або неадекватністю процесів неусвідомлюваної корекції зорового образу
Г) акцент

67. Види оптичних ілюзій?
А) ілюзія кольору
Б) ілюзія смаку
В) ілюзія заповнення простору
Г) ілюзія ліній

68. Які види ліній надають стрункості фігурі?
А) геометричні
Б) вертикальні
В) діагональні
Г) горизонтальні

69. Що таке явище іррадіації?
А) оптична ілюзія
Б) світлі предмети на темному фоні здаються більшими, ніж такі самі темні предмети на світлому фоні
В) природнє явище
Г) хімічний елемент

Контрольна робота

(змістовий модуль 1, після 9 кл)

.Що таке композиція «композиція»?

А) вид форми

Б) цілісний витвір, всі складові якого гармонійно взаємопов’язані між собою

В) акцент

Г) вид композиції об’єднаний спільною темою

2.Що таке композиційний центр?

А) головний акцент, який розкриває тему

Б) вид форми композиції

В) основна частина форми

Г) вид композиції

3. Скільки акцентів може бути присутніми в образі?

А) кількість немає значення

Б) 5 акцентів

В) від 3х до 5ти

Г) не більше 3х

4. Що таке форма?

А) силует костюма

Б) зовнішня оболонка предмета

В) візуальне сприйняття степені об’ємності предмета або об’єкта

Г) геометричний вид

5. Чи являється ритм та метр формоутворюючими засобами композиції?

А) можливо

Б) так

В) ні

Г) не являється

6. Що таке базова форма костюма?

А) основна форма, яка лежить в основі костюма та колекції

Б) проста геометрична фігура

В) візуальне сприйняття степені об’ємності предмета або об’єкта

Г) контур деталей костюма

7. Що таке силует?

А) геометричний вигляд костюма

Б) форма

В) площинно-зорове сприйняття об'ємних форм одягу, чітко обмежених контурами, є основним фактором у виборі модної форми

Г) головний акцент в образі

8. Які види силуетів існують?

А) трапеція, х-силует

Б) прилягаючий

В) циліндр, конус

Г) овал, прямокутник

9. За допомогою чого можна описати силует?

А) за допомогою геометричних фігур

Б) за допомогою знайомих об’єктів або явищ

В) за допомогою властивостей матеріалу

Г) за допомогою літер латинського алфавіту

10. Які бувають поверхні форми?

А) ввігнуті, випуклі

Б) квадратні, прямокутні

В) шорохуваті, ребристі

Г) хвилясті, гладенькі

11. Що таке декоративні лінії?

А) лінії декорування

Б) лінії, що створюють силует

В) контур

Г) лінії, що використовуються під час розробки фасону

12. Що таке конструктивні лінії?

А) лінії поверхні форми

Б) лінії з'єднання деталей одягу, що створюють форму одягу

В) контури викрійок

Г) конструкція одягу

13. Які якості надають цілісності та гармонійності композиції?

А) тектонічна організованість

Б) композиційна рівновага, пропорційність

В) статичність та динамічність

Г) масштабність, колір

14. За допомогою яких засобів можна створювати композиційний центр?

А) колір, декор

Б) форма, тканина

В) світло, тінь

Г) принт

15. Що таке рівновага?

А) стан в якому кожен елемент композиції знаходиться в стійкому стані

Б) відсутність руху

В) баланс

Г) сприйняття композиції

16. На які дві групи поділяються силуети?

А) скульптурні

Б) декоративні

В) геометричні

Г) класичні

17. Які існують види ліній в композиції?

А) геометричні

Б) конструктивні

В) декоративні

Г) хвилясті

18. Чи повинен бути присутнім композиційний центр в колекції?

А) ні

Б) так

В) може бути декілька

Г) одного акценту достатньо

19. Який характер образу можуть надавати лінії в костюмі?

А) жорстокість

Б) виразність

В) романтичність

Г) ілюзія руху

20. Які види силуетів можна віднести до скульптурних?

А) овал

Б) прилягаючий

В) прямокутник

Г) напівприлягаючий

21. Які види силуетів можна віднести до декоративних?

А) трапеція

Б) крапля

В) овал

Г) х-силует

Контрольна робота

(змістовий модуль 2, після 9)

1. Що таке величина форми?
   А) відношення розмірів форми одягу з фігурою людини чи кількох складових частин форми при їх порівнянні
   Б) геометричний вид форми
   В) силует
   Г) розміри

2. Що таке маса одягу?
   А) співвідношення частин костюма
   Б) геометрична будова
   В) величина форми
   Г) зорова (ілюзорна) кількість форми одягу в цілому або її окремих частинах

3. Від чого залежить зміна маси одягу?
   А) від малюнка тканини
   Б) від силуету
   В) від ступеня заповнення форми в межах її границь конструктивними і декоративними лініями, деталями й обробкою
   Г) від ваги тканини

4. Від чого залежить зміна величини форми одягу?
   А) від ваги тіла
   Б) від об’ємності
   В) від тканини

Г) від освітлення

5. Що таке масштабність костюма?
   А) пропорційність форми та її елементів фігурі людини
   Б) засіб композиції костюма
   В) величина форми
   Г) масштаб

6. Що таке пропорція?
   А) поняття
   Б) золотий перетин
   В) величина форми костюма
   Г) співвідношення окремих частин форми між собою

7. Що таке пропорційність?
   А) подібність деталей, що характеризується рівністю відношень розмірів
   Б) рівновага
   В) маса форми
   Г) наявність руху

8. Що таке ритм?
   А) чергування елементів
   Б) Закономірне повторення і чергування пропорційних елементів, що приводить їх до гармонійної цілісності
   В) музична композиція
   Г) формоутворюючий засіб композиції

9. Що таке метр?
   А) протилежність ритму
   Б) чергування рівних по величині елементів через рівні проміжки
   В) геометрично правильний ритм
   Г) характер форм

10. Які бувають види ритмів?
    А) радіальні
    Б) стрибкоподібні
    В) складні
    Г) наростаючі

11. Як ритм проявляється в костюмі?
    А) змінюються і величина, і інтервали
    Б) хаотично
    В) нічого не змінюється
    Г) величина елементів зберігається при зміні інтервалів

12. Види ритмічних рухів у костюмі?

А) горизонтальні і вертикальні членування одягу за допомогою поясів, кокеток, вставок і т.п.,

Б) показує напрямок руху

В)ритміка, пов'язана з використанням в одязі тканин з орнаментними набивними і тканими малюнками

Г) послідовне чергування деталей костюма

13. Від яких факторів може залежати зміна масштабності костюма?

А) малюнку тканини

Б) освітлення

В) кольору

Г) маси форми

14. Які бувають види метричної організації?

А) рядова

Б) декоративна

В) геометрична

Г) осьова

15. Чи являються пропорції засобом гармонізації форми та композиції костюма?

А) ні

Б) так

В) може залежати від різних факторів

Г) залежно від конструкції одягу

16. Яким чином може змінюватися величина форми?

А) від виду тканини

Б) від розміру деталей у формі

В) великі деталі в цілому зменшують величину форми

Г) від силуету

17. Які види форм будуть володіти максимальною масою?

А) трикутник

Б) куб

В) ромб

Г) овал

18. Чи впливає малюнок матеріалу на зміну маси одягу?

А) так

Б) не впливає

В) в залежності від фактури тканини

Г) залежить від освітлення

19. Які види силуетів можна віднести до скульптурних?

А) овал
Б) прилягаючий
В) прямокутник
Г) напівприлягаючий

20. Що таке композиційний центр?
А) головний акцент, який розкриває тему
Б) вид форми композиції
В) основна частина форми
Г) вид композиції

Контрольна робота

(змістовий модуль 3, після 9 кл)

1. Що таке контраст?
А) різка відмінність форми, розмірів пластики, кольору, фактури
Б) співставлення
В) засіб композиції
Г) чітка границя

2. Що таке нюанс?
А) незначна відмінність характеристик з елементами подібності
Б) протилежність контрасту
В) відсутність акцентів
Г) засіб композиції

3. Що таке тотожність?
А) засіб композиції
Б) характеристика офрми
В) рівність характеристик форм, розмірів, пластики, кольору, фактур.
Г) вид силуету

4. Що таке симетрія?
А) закономірне розташування однакових, рівних частин відносно один одного
Б) вид форми
В) головний акцент образу
Г) рівність частин костюма

5. Які бувають види симетрії?
А) осьова, спіральна
Б) велика, мала
В) геометрична, природня
Г) гвинтова, дзеркальна

6. Як проявляється симетрія в костюмі?
   А) гармонія, взаємозв'язок
   Б) яскравість, виразність
   В) в силуеті, конструкції
   Г) розподіл оздоблення, кольорові плями

7. Що таке асиметрія?
   А) протилежність частин костюма
   Б) зорова рівновага, але при цьому несхожість частин один на одного
   В) однаковість
   Г) вид поверхні
8. За рахунок чого досягається асиметрія в костюмі?
   А) внутрішні членування костюма
   Б) форма
   В) освітлення
   Г) різні кольори та фактури тканини

9. Який вид композиції переважає в побутовому одязі?
   А) діагональна
   Б) симетрична
   В) асиметрична
   Г) хаотична

10. Що таке статика?
   А) стан спокою, стійкості
   Б) напрямок
   В) відсутність зорового руху
   Г) прояв контрастності

11. Що таке динаміка?
   А) засіб композиції
   Б) відсутність руху та напрямку
   В) розвиток, зміна, певна спрямованість, тобто рух
   Г) вид форми

12. Динамічна композиція, яка вона? (обрати опис)
   А) активна
   Б) красива
   В) спокійна
   Г) передає відчуття руху, напрямку

13. Статична композиція підкреслює стан чого?
   А) виразності
   Б) відкритості

В) спокою та рівноваги
Г) напрямок руху

14. Що таке колір?
А) виразність композиції
Б) фізіологічне відчуття людини, яке сприймається сітчаткою ока.
В) фізичне явище
Г) засіб композиції

15. Які кольори відносяться до ахроматичних?
А) сірий
Б) зелений
В) білий
Г) чорний

16. На які групи поділяються хроматичні кольори?
А) теплі
Б) яскраві
В) холодні
Г) приглушені

17. Три основні характеристики кольору? (обрати)
А) світлота
Б) насиченість
В) колірний тон
Г) виразність

18. Що таке колірний контраст?
А) протилежність кольорів
Б) зміна кольору під впливом сусідніх кольорів
В) зовнішній вигляд форми
Г) прояв кольору

19. Які кольори називають хроматичними?
А) вид кольору
Б) основні кольори спектра
В) яскраві
Г) темні

20. Які фактори впливають на вибір композиції кольору в одязі?
А) тканина
Б) принт
В) призначення костюма
Г) освітлення

21. Від чого залежить членування одягу? (обрати фактори)
А) композиції костюма
Б) від моди
В) призначення одягу, матеріалу
Г) розміру, технології виготовлення

22. Що створює цілісність композиції костюма?
А) наявність акценту
Б) співрозмірність елементів
В) симетрію костюма
Г) неподільність композиції

23. Що є засобами членування форми у костюмі?
А) строчки
Б) декор
В) конструктивні лінії
Г) шви

24. Які бувають види членувань?
А) суцільне
Б) геометричні
В) переривисте
Г) абстрактні

25. Який вид членувань надає образу статичності?
А) діагональний
Б) горизонтальний
В) вертикальний
Г) суцільний

26. Який вид членування руйнує рівновагу образ?
А) діагональний
Б) вертикальний
В) суцільний
Г) горизонтальний

27. Що таке оптична ілюзія?
А) засіб композиції
Б) метод корекції образу
В) помилка в зоровому сприйнятті, викликана неточністю або неадекватністю процесів неусвідомлюваної корекції зорового образу
Г) акцент

28. Види оптичних ілюзій?
А) ілюзія кольору
Б) ілюзія смаку

В) ілюзія заповнення простору
Г) ілюзія ліній

29. Які види ліній надають стрункості фігурі?
А) геометричні
Б) вертикальні
В) діагональні
Г) горизонтальні

30. Що таке явище іррадіації?
А) оптична ілюзія
Б) світлі предмети на темному фоні здаються більшими, ніж такі самі темні предмети на світлому фоні
В) природнє явище
Г) хімічний елемент

31. Які бувають поверхні форми?
А) ввігнуті, випуклі
Б) квадратні, прямокутні
В) шорохуваті, ребристі
Г) хвилясті, гладенькі

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»

ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Конспект лекцій
З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ»
для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ - 2024

Тема 1: Вступ. Поняття «композиція» та «композиційний центр».

Композиція (від лат. compositio – твір, розміщення, з'єднання, структура) – засіб розкриття ідейно-художнього змісту витвір мистецтва, розміщення основних його елементів і частин у певній системі та послідовності, способи з'єднання образів в єдине ціле. Без знання та правильного застосування принципів композиції неможливо виявити задуму витвору мистецтва (літературного, музичного, образотворчого, архітектурного, дизайну).

Спочатку термін композиція застосовувався лише в архітектурі, потім поширився на інші види мистецтва – живопис, музику (музична композиція), а пізніше і на літературу.

Майстерність побудови творів мистецтва, композиції полягає у вмінні художника організувати окремі, розрізнені елементи в єдине ціле.

Розрізняють три основних види композиції: фронтальну, об'ємну і глибинно-просторову. Таке розділення в деякій мірі умовне, так як на практиці ми маємо справу з поєднанням різних видів композиції. Наприклад, фронтальна і об'ємна композиції входять до складу просторової; об'ємна композиція часто складається із замкнутих фронтальних поверхонь і в той же час є невід'ємною частиною просторового середовища.

Композиція – засіб приведення елементів форми в єдине ціле. Форма, що володіє узгодженістю частин цілого, художньою єдністю, називається гармонійною. Гармонія виявляє загальну логіку розвитку, єдність форми і змісту. У широкому сенсі гармонія – це узагальнення законів композиції, у вузькому – правила 29 побудови, координація елементів. Разом з тим гармонія – така організація елементів форми або середовища, яка допомагає досягти досконалості естетичних форм для певного стилю.

Костюм завжди уявляється як певна гармонійна цілісність, елементи якої знаходяться в супідрядності один з одним. Супідрядність спостерігається між головним і другорядними елементами. Центральним елементом форми костюма є стан, з яким узгоджуються деталі-елементи, які утворюють костюм. Головний елемент в костюмі, будучи функціонально головним, не завжди буває основним в художньому сенсі. Швидше він завжди буде головним у структурній організації костюма.

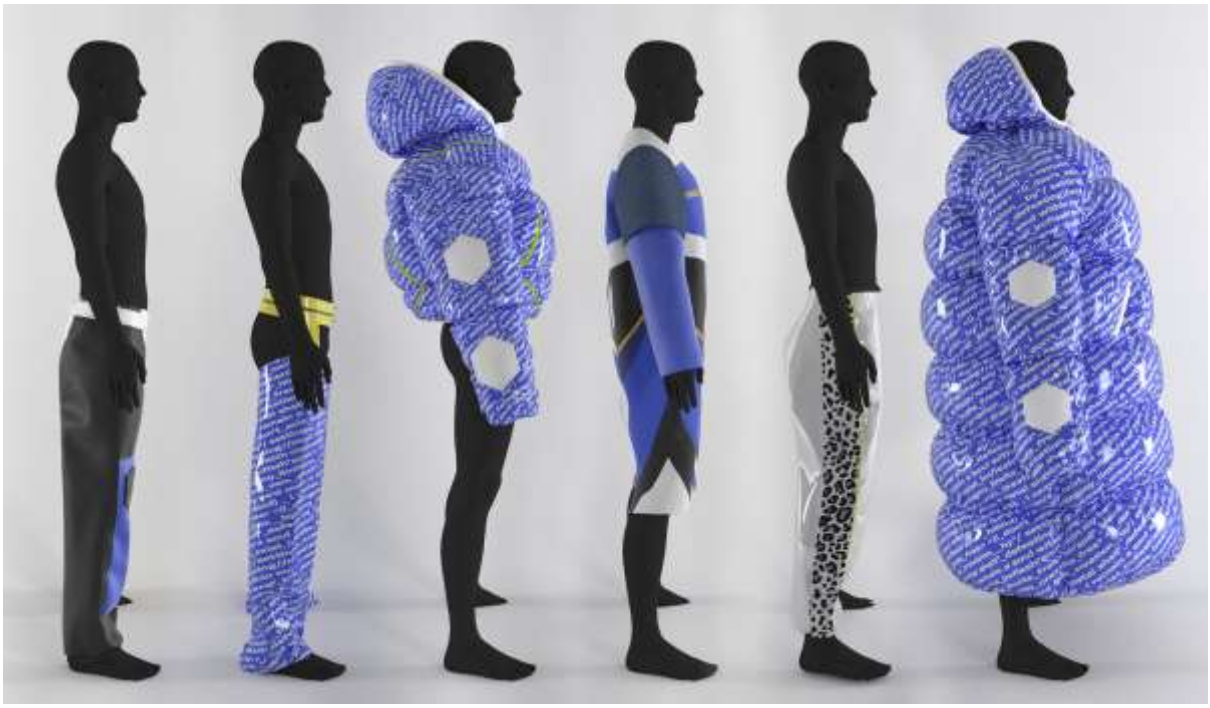
Композиційний центр (акцент) – це головний акцент в костюмі, образі або колекції, який привертає до себе увагу. (те на що ми звертаємо увагу при першому погляді на річ, костюм, людину) Він може бути присутнім як в одному образі, так і в колекції в цілому.

(приклади композиційних центрів в костюмі/образі)

(композиційний центр колекції – силует, але якщо розглядати окремо кожний образ, в них також присутні акценти)

(основний акцент колекції – колір, форма)

Створення композиційного центру відбувається за рахунок: кольору, фактури або текстури матеріалу, форми, декору, крою, аксесуару.

(композиційний центр – колір)

(композиційний центр – оздоблення/декор)

(композиційний центр – форма костюма)

В одному образі/костюмі кількість композиційних центрів не повинна перевищувати – 3 шт. Інакше увага та сприйняття образу буде розсіюватися.

Створення костюма неможливе без композиційної побудови, без приведення до цілісності і гармонії всіх його частин і компонентів.

Композиція костюму має різні аспекти, в силу яких повинна розглядатися:

- як розвиток і втілення ідеї, джерела творчості, авторського задуму в художньо-образне вирішення костюма (семантичний аспект);

- як система відносин усіх елементів форми костюма, в якій матеріалізується задум (синтаксичний аспект);

-з точки зору впливу ідеї, авторського задуму костюма на особистість, що його експлуатує або споглядає (прагматичний аспект).

Основними ознаками композиційної побудови костюму є:

- наявність певної цілі або ідеї костюму, обумовленої авторським задумом, призначенням, соціально-психологічними характеристиками споживача (композиція костюма, елементи якого знаходяться у гармонії між собою і містять певну ідею, може впливати на емоції глядача, споживача, народжувати певні асоціації, тобто мати власну естетичну цінність);

- розвиток композиційної будови костюма у певних просторових межах, визначених формою тіла людини, авторським задумом (розрізняють замкнуту композицію, вписану у певну форму і повністю підпорядковану їй, та відкриту композицію, яка припускає уявне її продовження в просторі за межами форми, але в будь-якому випадку зовнішні границі і тип композиції визначаються внутрішніми зв'язками між її елементами);

- структурність, складність внутрішньої будови форми костюма, співпідпорядкованість її елементів (нерівноцінні за змістом та значенням частини костюма, пов'язані одна із одною системою відносин, при чому можна виділити головні і другорядні елементи, центр композиції);

- єдність і цілісність змісту і форми костюму, досягнуті завдяки взаємозв’язку його складових частин і їх підпорядкуванню єдиній меті – ідеї, авторському задуму;

- гармонія цілого, гармонійна впорядкованість складових костюма досягнута шляхом врівноваження суперечливих моментів (у відносинах частин костюма та фігури людини, у колірних відносинах, у русі, у рівновазі тощо).

Тема2. Основні формоутворюючі засоби композиції.

Як гармонійне ціле, композиція будь-якого промислового виробу володіє багатьма властивостями і якостями.

Властивості і якості можна поділити на ***головні***, що визначають дану форму, і ***другорядні***, менш істотні. Так композиція жіночої сукні в стилі «нью-лук» Діора побудована на контрасті верхньої і нижньої частин. Костюм, що складається з жакета, виконаного з тканини зі складним рельєфним малюнком, і гладкої вузької спідниці організований на контрасті фактур. В даному випадку основна якість композиції – контрастність – протиставлення простого і складного начал.

Композиція інших моделей може відрізнятися іншим організуючим началом: ритмічним або метричним повтором оздоблювальних елементів, нюансними кольоровими відношеннями (рис. 1).

Однак, є якості, обов'язкові для будь-якої композиції. Відсутність хоча б однієї з них може призвести до істотних порушень організації форми. Крім зазначених вище якостей – ***тектонічності і організованості об'ємно-просторової структури – це композиційна рівновага, пропорційність, масштабність, єдність характеру форми всіх елементів, колористична і тональна єдність.*** Перераховані якості в сукупності забезпечують свого роду комплексну якість – гармонійну цілісність композиції.

Важливими якостями, що залежать від професійного рівня дизайнера, є єдність стилю і образність форми. Виділення цих якостей з ряду інших обумовлено тим, що стильова єдність і образність не забезпечуються класичними засобами композиції і їх досягнення залежить від уміння автора передати дух часу в образі речі. Візуальне сприйняття форми в першу чергу визначається наявністю в композиції рівноваги, цілісності і виразності.

Рівновага з фізичної точки зору – це стан, в якому сили, які діють на об'єкт зрівноважують одна одну, що справедливо і для візуальної рівноваги, при якій

кожен елемент композиції знаходиться в стійкому стані. Композиційна рівновага залежить від розподілу основних мас відносно центру та їх пропорційних зв'язків, від кольорових і тональних відношень окремих частин між собою і відносно цілого. Рівновага сприяє тому, щоб композиція сприймалася легко. Порушення рівноваги ускладнює композицію, заплутує її.

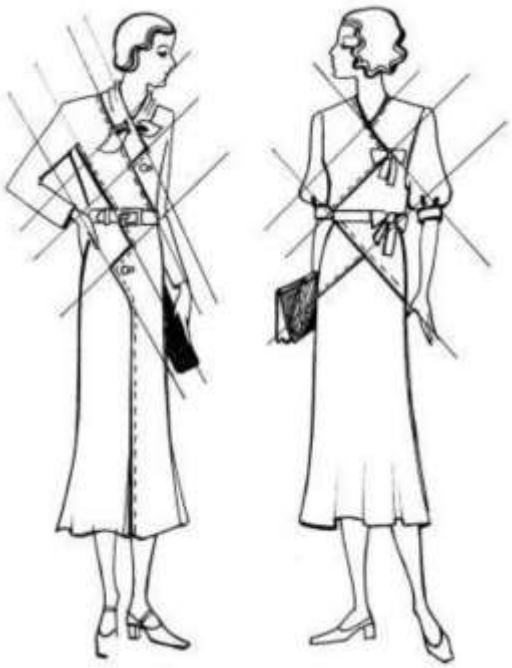

Рис.1 Ритмічна організація форми в костюмі 30-х років XX ст

Поділ форми, яка сприймається, на більш елементарні частини є важливим засобом композиції. Кожна частина володіє певною часткою самостійності, будучи органічним елементом цілого, це прояв закону підпорядкування частин цілому.

Художній зміст об'єкта творчості визначається виразністю (експресивністю) композиції, яка візуально усвідомлюється за допомогою таких якостей, як швидкість, форма, колір.

Тема 3. Форма костюма. Роль базової форми і силуетів в композиції.

Творча діяльність людини розвивається в двох різних напрямах, виражаючи, з одного боку, прагнення відобразити в малюнку, скульптурі або в кольорі деякі об’єкти і явища оточуючого нас світу; з другої – прагнення до створення форм, що не існують в природі, утворених уявою і фантазією людей.

Ще первісна людина, намагаючись відтворити на кістці або стіні печери результати своїх спостережень за навколишнім світом, зображувала побачене за допомогою простих форм: кола, овалу, квадрату, чотирикутника, трикутника, ромба. Ці форми людина повсякденно спостерігала в природі і використовувала при виготовленні різних предметів домашнього ужитку. Так виникла проблема поєднання простих форм – проблема композиції.

Композиція костюму вирішує питання поєднання всіх елементів форми в єдине гармонійне ціле, яке виражає певний образний, ідейно-художній зміст.

Основними елементами композиційної побудови костюма є геометричний вид форми, силует, лінії, величина та маса форми, фактура, оздоблення виробу, фізико-механічні властивості матеріалу, з котрого він виготовлений. Використовуючи їх, художник-модельєр організовує, формує, «будує» костюм.

Форма – це внутрішня організація виробу в його зовнішньому вигляді, що відповідає задуму художника-модельєра, призначенню, конструктивно-технологічним характеристикам та ергономічним вимогам.

Перше зорове враження від форми одягу отримують, звертаючи увагу на його силует.

Силует - це площинне зорове сприйняття об'ємних форм, чітко обмежене контуром. По суті, силует є проекцією об'ємної фігури на площині.

Важливого значення набуває силует костюма у зв'язку з розвитком моди, тому що для моди на певному відрізку часу характерні визначені форми та силуети одягу.

Загалом силует дає можливість визначити характерні зміни моди в костюмі за певний період. Будучи природними границями якої-небудь форми, силует є рамкою, у межах якої вирішується одяг, костюм.

Силует характеризується ступенем прилягання виробу до фігури по лінії талії, висотою і шириною плечей, довжиною і шириною виробу внизу.

Для точнішої характеристики силуету його порівнюють з геометричними фігурами. Наприклад, силует, основні лінії якого паралельні, нагадує прямокутник, силует з лініями, що розходяться вгору і вниз від лінії талії, нагадує трикутник (або трапецію), а силует, утворений плавними кривими лініями, порівнюють з овалом (або колом) тощо.

Основними видами силуетів сучасного одягу є:

- прямий, побудований на основі прямокутника (рис. 2.1, а),
- трапецієвидний, в основі якого є трапеція (рис. 2.1, б), або його різновид – перевернута трапеція (рис. 2.1, в),
- прилягаючий з акцентованою лінією талії (рис. 2.1, д),
- овальний, описаний овалом або колом (рис. 2.1, г).

Однак при формоутворенні костюму модельєри дуже часто вдаються до похідних силуетів, що утворюються поєднанням основних силуетів.

Наприклад: верхня частина тулуба – півколо, нижня частина –прямокутник (рис. 2.1, е).

Силуети, що виявляють і повторюють форми людського тіла, іноді називають ***скульптурними.*** До таких відноситься силуети, що прилягають, які виявляють як переваги, так і недоліки фігури людини. Силуети, що відступають від природних обрисів фігури, називають ***декоративними***. Вони маскують і приховують природні лінії, зорово деформують і спотворюють пропорції й форми тіла або як би відволікають увагу від природних форм фігури людини.

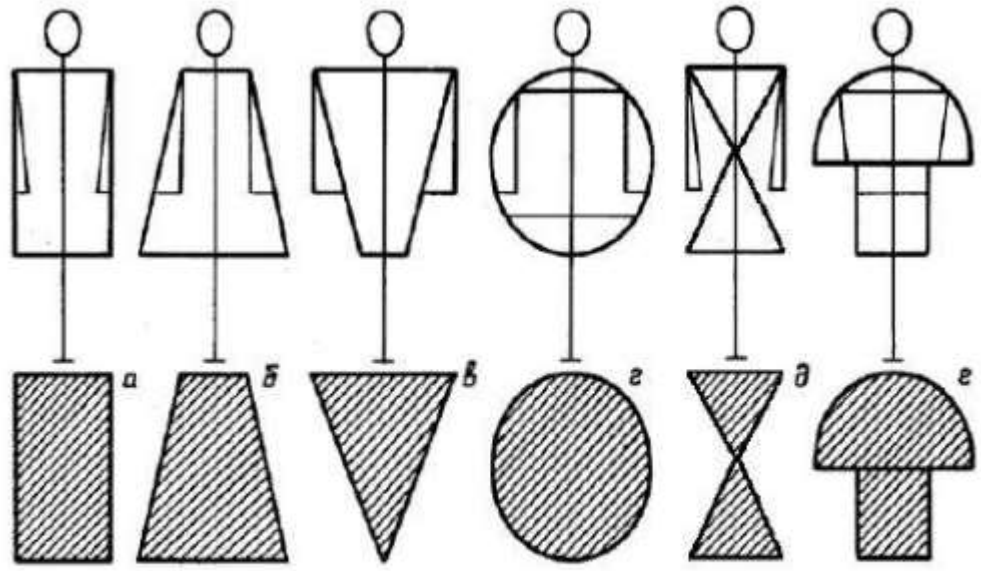

Рис. 2.1 – Види силуетів одягу:
***а–д*) основні види силуетних форм; *е*) похідна форма силуету**

До скульптурних силуетів можна віднести прилягаючі, приталені й напівприлягаючі.

Прилягаючі силуети виявляють природні контури фігури;

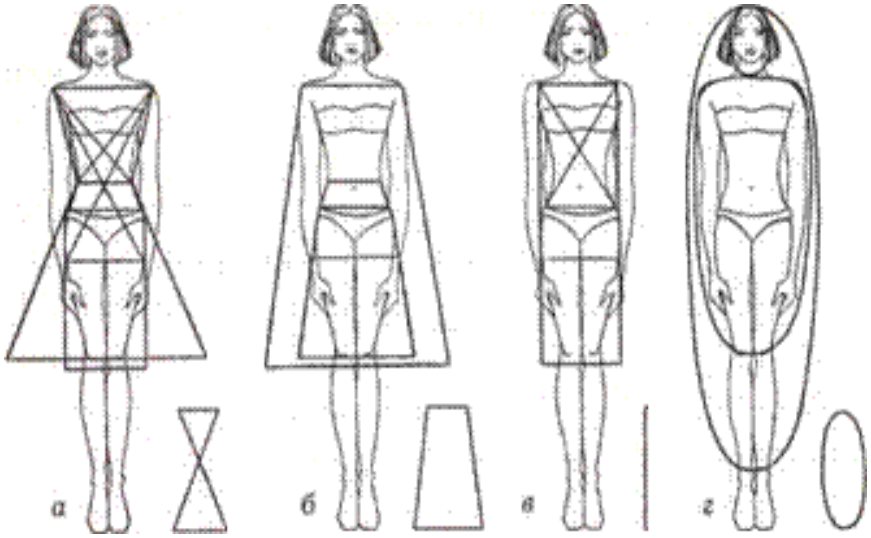
Приталені акцентують лінію талії поясом або особливостями конструкції. В історії моди талії були вузькі, тонкі, "осині" і т.д. Сюди відносять Х-силует, пісчоний годинник

Напівприлягаючий силует також має відношення до області талії, однак талія в цій групі лише вгадується, але не фіксується. Мода диктує ступінь прилягання й положення лінії талії, що може бути завищеної, ковзної й заниженої.

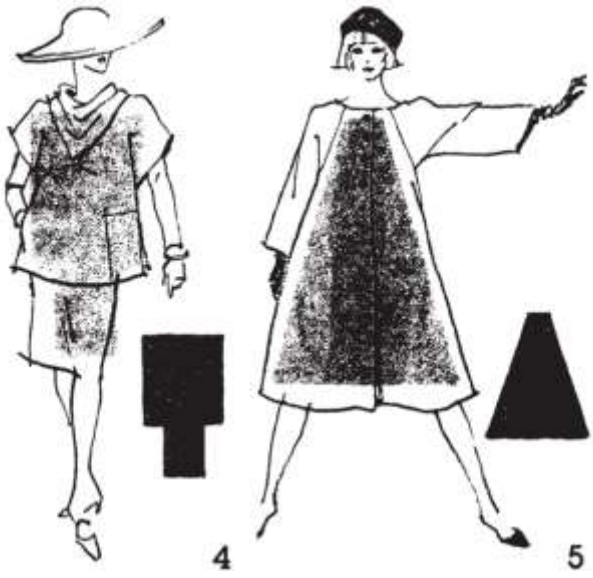
Декоративні або вільні силуети повністю абстрагуються від тіла (прямокутний, овал), за винятком лінії плечей (силует трапеція).

Слід відзначити, що вище визначені силуетні форми є узагальненими характеристиками форми, так званими знаками-символами. Більшість геометричних форм одягу є поєднанням двох і більше простих геометричних форм. Однакові силуетні форми в костюмі можуть мати різні за характеристиками поверхні.

а
б
в
г

1
2
3

4
5

Тема 4. Поверхня форми. Лінії. Їх роль в костюмі

Поверхні форми, за геометричним характером, можуть бути ***прямолінійними чи криволінійними; опуклими чи увігнутими; гладкими чи хвилястими; ламаними; ребристими.***

Прикладами хвилястої поверхні в костюмі можуть служити волани, рюші, збірки; ламаної поверхні - складки, гофре, плісе.

Поверхня форми може бути ускладнена за допомогою різноманітних декоративних засобів:

- ***декоративно-функціональні*** засоби виконують службову роль відповідно до призначення виробу і розвивають композицію виробу. Це застібки, кишені, шліци;
- ***декоративно-конструктивні*** засоби несуть і естетичну, і конструктивну навантаження, тобто дозволяють отримати потрібну форму виробу: рельєфи, підрізи, шви;
- ***чисто декоративні засоби***, покликані прикрашати поверхню виробу. До них відносяться декоративні шви, строчки, канти, бейки, накладні деталі: пати, лапани, хлястики; мережива, фурнітура.

Лінії, що визначають форму одягу, за своїм характером поділяються на конструктивні та декоративні.

Конструктивні лінії одягу - це, по-перше, контурні лінії його форми і деталей, по-друге, - видимі лінії з'єднання складових частин і деталей форми: шви, витачки, складки, строчки.

Декоративні лінії - лінії різних обробок одягу: рельєфи, строчки, пояси, клапани, хлястики, шнури, сутаж, вишивка.

Лінії одягу мають властивість створювати ілюзію руху, динаміки або стійкості, статики, вони додають костюму різний характер і виразність.

Тема 5. Величина та маса форми костюму.

Зовнішньо костюм виступає як просторова структура. Границею, що визначає цю структуру відносно зовнішнього середовища, слугує форма. Форма - це носій інформації про цінність виробу, а також вона виявляє можливість викликати у людини емоційну реакцію.

Поряд із формоутворюючими засобами (матеріал, колір, силуетне рішення), існують й інші засоби композиції, які називають засобами гармонізації: пропорції, масштаб, ритм, статика і динаміка, симетрія й асиметрія, контраст і нюанс, колірні гармонії.

Під величиною і масою форми розуміють ілюзорне, зорове сприйняття ступеня об'ємності, масивності форми, створюване різними її тектонічними характеристиками.

Величину форми одягу варто розглядати як співвідношення величини форми костюма з фігурою людини. При зіставленні ряду форм за величиною спостерігається їх рівність чи перевага за розмірами однієї форми над іншими. У залежності від величини форми знаходять ступінь її об'ємності, легкості чи ваги. Величина форми буде ілюзорно збільшуватися чи зменшуватися при зіставленні великого і малого. Дрібні деталі у великій формі підкреслюють її величину, великі деталі в цілому зменшують величину форми.

Маса одягу визначає зорову вагову кількість форми одягу в цілому. Маса змінюється в залежності від ступеня об'ємності, лінійності форми. Максимальною масою будуть володіти форми, що наближаються до куба, трапеції та кулі.

Маса одягу змінюється також у залежності від ступеня заповнення форми в межах її границь конструктивними і декоративними лініями, деталями й обробкою. Мінімальна маса буде при найбільш розрідженому заповненні

форми. Збільшення розмірів деталей (коміра, кишень) візуально зменшує масу костюма та збільшує величину форми.

Зміна маси форми вбік збільшення чи зменшення залежить також від кольору, малюнка матеріалу, з якого вона зроблена. Колір має ілюзію різного ступеня ваги, легкості, а малюнок дає різний ступінь заповнення поверхні форми одягу.

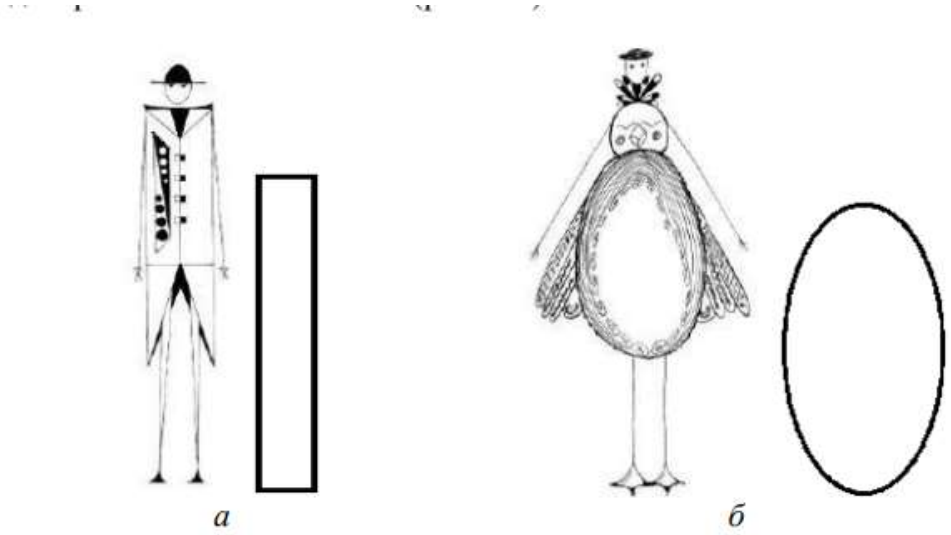

Рис. 3.1 – Сприйняття маси залежно від геометричного виду форми, наближеного до: *а*) витягнутого прямокутника (лінія); *б*) овалу (кола)

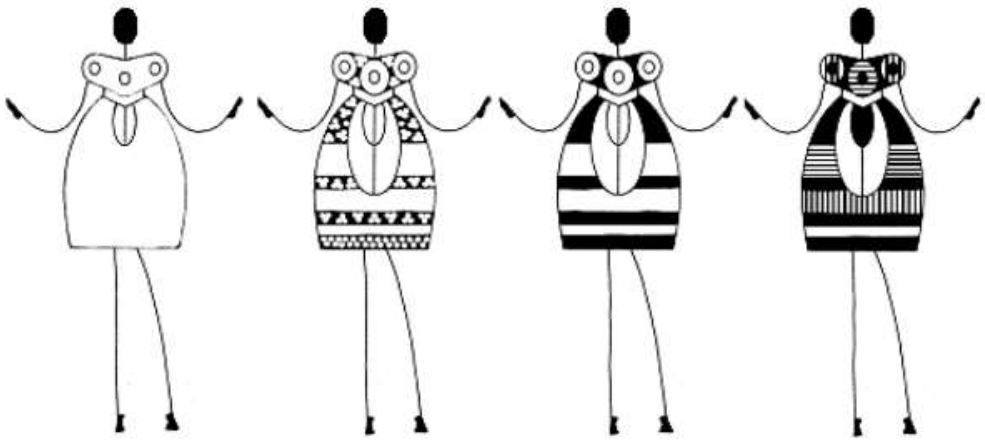

Рис. 3.2 – Зміна сприйняття маси залежно від заповнення форми декоративними та конструктивними елементами

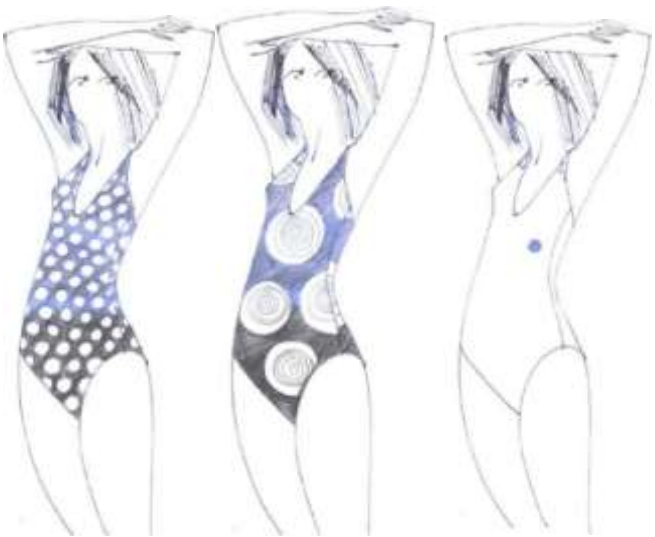
Тема 6. Поняття «масштаб» та «масштабність» форми костюма.

Під масштабністю слід розуміти співвіднесеність маси та розмірів виробу з масою та розміром людського тіла.

Давньогрецький філософ-софіст Протагор назвав людину мірою всіх речей. Повною мірою це твердження відноситься до предметного світу, створеного людиною і навколишнього.

Масштабність – найбільш складний засіб композиції. Усі предмети та вироби, які використовує людина у своїй діяльності, мають бути співвідносними з розмірами людини, пропорційними їй.

Масштаб характеризує ставлення реального розміру предмета до зображуваного. Масштаб визначається співвідношенням частин та цілого. Масштаб може бути меншим або більшим за реальний. Масштаб 1:1 означає, що зображення відповідає природі. Щодо костюма та ескізу принципи застосування масштабу стосовно реальних розмірів чогось при його зображенні умовні.

Застосування тканини різномаштабного малюнка в заповненні однієї форми

Як засіб композиції масштаб працює стратегічно. Достатньо порівняти графічну роботу та монументально-декоративний твір, щоб зрозуміти, як масштаб впливає на форму композиції. Формальний аспект графічної роботи - філігранність її елементів, оскільки розглядається поблизу. Монументальна композиція неодмінно має велику узагальненість, деяку жорсткість форми, спрощеність деталей. Зі збільшенням масштабу підвищуються вимоги до врівноваженості та цілісності композиції. Усередині композиції співвідношення між елементами регулюється пропорцією. Не всяке співвідношення розмірів узгоджується один з одним, тому внутрішній масштаб і пропорція є тонкими засобами композиції, їх складно вписати у склепіння правил, тому вони ґрунтуються на інтуїції дизайнера.

Предметне середовище, створене людиною, і кожен її предмет, будівля, автомобіль або одяг, повинні бути масштабні людині.

Масштабність - пропорційність форми та її елементів фігурі людини. Кожен предмет має свій масштаб, проте далеко не завжди можна говорити про його масштабність, пропорційність до людини.

Масштабність є якісною характеристикою, особливо в об'ємних та об'ємно-просторових композиціях. Як композиції її слід використовувати досить вільно, керуючись міркуваннями художньої виразності.

Масштабність одягу проявляється не так, як в архітектурі та техніці. Людина перебуває всередині костюма, і якщо це костюм побутовий, а не театральний, то всі засоби композиції спрямовуються на те, щоб і загальна маса членування костюма, деталі працювали на відповідність людській фігурі, зручність користування і в утилітарному, і в естетичному сенсі.

Масштабність у костюмі розглядають як відношення величини площі форм одягу до габаритів фігури людини щодо площ окремих елементів між собою

та до всієї форми костюма загалом. Масштабність - один із способів створення виразності. Композиції, в яких спостерігається контраст малої та великої величини щодо величини загальної форми, мають більшу частку виразності.

Невідповідності елементів костюма значною мірою позначаються сприйнятті зовнішності людини. Характер пропорцій у костюмі залежить від безлічі факторів: пластики і фактури тканини, масштабу та характеру малюнка, кольору тканини, що існують на даний період модних пропорцій.

Вибираючи малюнок для костюма, треба враховувати низку факторів, що дозволяють знайти найбільш гармонійне рішення образу. Величина, розмір малюнка залежить від пропорцій, габаритів тіла та рис обличчя, тобто це питання масштабності фігури людини і декору.

Масштабність у костюмі обов'язкова ще тому, що її відсутність часто призводить до гротеску, комічності зовнішнього вигляду, що активно використовується у сценічному мистецтві, а також у карикатурі. Правильно знайдене в процесі проектування співвідношення костюма розміру тіла людини може не тільки підкреслити його красу, але і приховати, нівелювати недоліки.

Тема 7. Поняття «пропорція» та «пропорційність» в композиції костюма.

Пропорція – це є співвідношення окремих частин форми між собою.

Форма костюму, та її розміри мають тісний зв'язок з тілом людин. Пропорції тіла людини це є співвідношення окремих частин тіла. Вони залежать від росту людини, довжини верхніх та нижніх кінцівок, його ваги, та асиметрії тіла. **Пропорційність** – є основною умовою для вирішення гармонійності виробу, якщо у костюмі є чітка пропорційна система поєднання частин його.

Пропорційність – необхідна умова існування художнього рішення виробу. Подібність тіл, що характеризується рівністю відношень розмірів, називається пропорцією (лат. proportio – співрозмірність). Масштаб виробу визначають, зіставляючи його розміри з фіксованим розміром, прийнятим за еталон.

Пропорції значною мірою визначають цілісність об'ємної структури виробу. Так, одне тільки співвідношення параметрів форми за трьома координатами здатне створити образ спокою і статичності (куб), динаміки (витягнута призма). Предмет, розділений на рівні частини, викликає відчуття спокою, розділений на нерівні частини – відчуття руху.

У композиції, так само як в математиці, розрізняють два види відношень – ***раціональні (арифметичні) та ірраціональні (геометричні).***

В ***арифметичних пропорціях*** взаємозв'язок частин і цілого виражена повторенням єдиного заданого розміру. За ціле приймають довжину фігури людини (зріст), довжину одягу (пальта, костюма, сукні) або частин тіла (руки), частин одягу 36 (ліфа, рукава). Прості відношення виражаються дробовим числом: в чисельнику кількість взятих частин, в знаменнику число, на яке ділять ціле. На основі цих закономірностей встановлюють модні співвідношення довжин елементів костюма (рис. 8).

Геометричні пропорції будуються на рівності відношень і проявляються у геометричній подібності членувань і форм. Наприклад, відношення діагоналі квадрата до його сторони а : в = 1 : Ö2 = 1 : 1,42; відношення висоти рівностороннього трикутника до половини його основи а : в = 1 : Ö3 = 1 : 1,74.

Окремим випадком геометричної пропорції є відношення ***золотого січення***, що отримується шляхом поділу відрізка на нерівні частини таким чином, щоб його менша частина відносилася до більшої так само, як велика відноситься до загальної довжини відрізка.

В результаті організації пропорційних відношень між частинами форми виникає підпорядкованість цілого і фрагментів. Пропорції в цьому сенсі є головним визначальним засобом композиції під час проектування будь-яких об'єктів дизайну.

При встановленні пропорцій в костюмі може використовуватися прийом зіставлення подібних фігур. Наприклад, в трапецієподібній формі подібними стають ліф, спідниця, рукави, головний убір і т.д. Приведення до подоби супроводжується виявленням співвідношень розмірів елементів, які складають форму. Метою цієї дії є досягнення гармонійної цілісності, а засобом – арифметичні і геометричні пропорції, які диктуються модою або особливостями індивідуальної фігури.

Форма костюма може бути організована і за правилами контрасту – не з подібних фігур. Важливо, щоб розмірні відношення між елементами були не випадковими, а закономірними.

Пропорціювання форм костюма дуже тісно пов'язана з тектонікою форми. Впорядкування форм з жорсткого матеріалу є пошуком формоутворюючих засобів у вигляді швів – членувань конструкції, які повинні бути підпорядковані певному ритму. М'яка пластична тканина дозволяє отримати

об’ємні форми з мінімальною кількістю швів. Впорядкування мас форм в цьому випадку здійснюється легше, але поряд з цим включаються елементи, які необхідно ритмізувати: драпірування, складки, фалди. Очевидно, пропорціональність пов’язано з пластичними властивостями матеріалів.

Тема 8.Поняття «ритм» та «метр» в композиції костюма.

Закон повторення в дизайні проявляється тоді, коли лінії, форма, колір, текстура використовуються більше одного разу. Повтор надає відчуття впорядкованості.

Простий повтор складається з одного повторюваного елемента (ряд гудзиків, складки, мотив малюнка, форма кишень). Складний повтор - коли в композиції повторюються елементи двох і більше видів (колір і малюнок, лінії овалу обличчя і форма вирізу і аксесуарів). За способом організації елементів в дизайні повтор може набувати різних напрямки: вертикальне, горизонтальне, діагональне, спіральне, радіально-променеве (віялове). У кожному разі виникає новий характер руху, а значить, нове образне звучання.

Горизонтальний повтор елементів викликає відчуття стійкості і рівноваги.

Вертикальний повтор - фігура набуває стрункість.

При діагональному і особливо при спіральному повторі виникає активний стрімкий рух, обумовлене динамікою похилих ліній.

Слово ритм з грецької означає «плин».

Ритм є одним з найважливіших композиційних засобів. Він сприяє організації всіх елементів композиції, приведення їх до порядку.

Ритм - Закономірне повторення і чергування пропорційних елементів, що приводить їх до гармонійної цілісності і додає композиції особливу виразність. У сучасному одязі ритм оздоблень, малюнків тканин і трикотажу, драпіровок і складок застосовується дуже широко.

Окремий випадок ритму - **це метр,** який є геометрично правильним ритмом. Метр організовує чергування рівних по величині елементів через рівні проміжки. Метрична організація часто використовується в композиції костюма. Вона може бути рядовий і осьової. Рядовий метр - це розміщення петель і застібок на одязі, складки на спідниці. Осьова метрика проявляється в розташуванні кишень, клапанів, манжет, порядок розподілу вертикальних конструктивних і декоративних ліній - рельєфів, виточок, складок. Осьової

метричний повтор обумовлений вертикальною віссю симетрії фігури людини. Метр забезпечує композиції костюма впорядкованість, але, з іншого боку, надає їй деяку монотонність.

Метричний порядок може уповільнити або посилити динамічність ритму. Завдяки ритму твору ми здатні сприйняти його образ.

Під ритмом мається на увазі співвідношення частин з урахуванням їх послідовності, чергування елементів форми, які створюють різні тимчасові співвідношення. Об'єднуючись в певній послідовності, частини форми утворюють ритмічні фігури, з яких в свою чергу складається загальний ритмічний малюнок твору.

Якщо необхідно створити більш динамічний образ, використовують ритм, який виражається кількісними змінами в ряду чергуються елементів. Для добре вираженого ритму досить трьох видів елементів.

Ритм проявляється в:

- Зміну порядку наростання або убування ритмічного ряду,

- Обсязі елементів,

- Структурності,

- Тоновой, колірної насиченості,

- Закономірну зміну елементів, що відрізняються один від іншого, але пов'язаних між собою єдиним прийомом зміни,

- В характері і розміщення елементів,

- Кількості.

У костюмної композиції може поєднуватися кілька видів ритмів.

Ритм в костюмі може проявлятися в трьох видах:

- Змінюється величина чергуються елементів при збереженні інтервалів між ними,

- Величина елементів зберігається при зміні інтервалів,

- Змінюються і величина, і інтервали.

За способом організації елементів в костюмі ритмічний порядок може набувати різних напрямки: вертикальне, горизонтальне, діагональне, спіральне, радіально-променеве і комбіноване. У кожному разі з'являється новий характер руху і нове образне звучання костюма. Горизонтальна ритміка надає композиції костюма візуальну стійкість, приземленість, вертикальна - створює відчуття стрункості фігури. Спіральний, діагональний і радіально-променевої ритм надає активний рух моделі, яке обумовлено динамікою похилих ліній.

Ритмічна організація задає формі композиційне рух, яке можна посилювати чи послаблювати, змінюючи порядок наростання і убування ритмічного ряду, обсяг елементів, їх структурну, тонову, колірну насиченість. Ритм підкреслює ідею образу, підпорядковує його загальному настрою. Ритм може бути плавним, коли використовується поступова зміна, викликаючи відчуття спокою й умиротворення, а може бути уривчастим. Створюючи довірчий образ, використовують плавний ритм, при жорсткості, драматизм, авторитарності використовують уривчастий ритм.

Завдяки ритму посилюється звучання - ідеї. Художник, змінюючи ритмічні співвідношення, змінює характер образу. У межах форми правильне рішення ритму допомагає охопити твір в цілому. Завдяки ритму погляд підсвідомо

з'єднує точки в просторі. Якщо повторювані точки або елементи відстоять далеко один від одного, то погляд як би перестрибує з одного місця на інше і модель позбавляється ритму.

Послідовне закономірна зміна (зростання або спадання) форм або інтервалів між ними визначає собою прогресивний, або гармонійний, порядок ритму.

Багаторазове регулярне чергування елементів форм і інтервалів між ними утворює ритмічні ряди. Щільність (масивність) або розрідженість ритмічного ряду залежить від співвідношення величин елементів і інтервалів між ними.

Побудова структури форми здійснюється за допомогою інтервалів кінцевого розміру або нульових інтервалів, тобто без інтервалів.

Розрізняють ритми: спадні (убывающие), наростаючі, радіальні, стрибкоподібні.

Композиційна ритміка в костюмі повинна починатися з встановлення ритмічного порядку головних форм. В костюмі це: три форми, облягаючі голову (комір, капюшон, головний убір), корпус (ліф і спідниця), і руки (рукава). Загальний ритмічний лад доповнюється ритмікою дрібних членувань. Костюм може бути побудований на ритмування як прямих, так і кривих ліній (наростання і спадання кривизни ліній, їх нахил до загальної осі і один до одного).

Ритмічна організація кольору є важливим питанням в композиції костюма. Колір може виступати як елемент композиції, підлеглий іншому, більш важливому композиційному засобу, або як головний організуючий елемент. Тут важливо досягти колірної гармонії. Ритмічна організація колірних плям часто з'єднується з метричної організацією малюнка тканини. Наприклад, смужки з рівною шириною кольору і проміжку. При ритмування кольору

важливо враховувати, що фігура візуально повинна утримуватися в стійкому положенні, тобто важкий колір розмістити внизу костюма, а легкий - вгорі.

Ритмічні рухи пластичної форми можуть бути найрізноманітнішими, але повинні підкорятися загальному композиційному рішенню костюма.

Види ритмічних рухів в костюмі:

- Взаєморозташування і співвідношення силуету одягу з формою головного убору, зачіскою і аксесуарами,

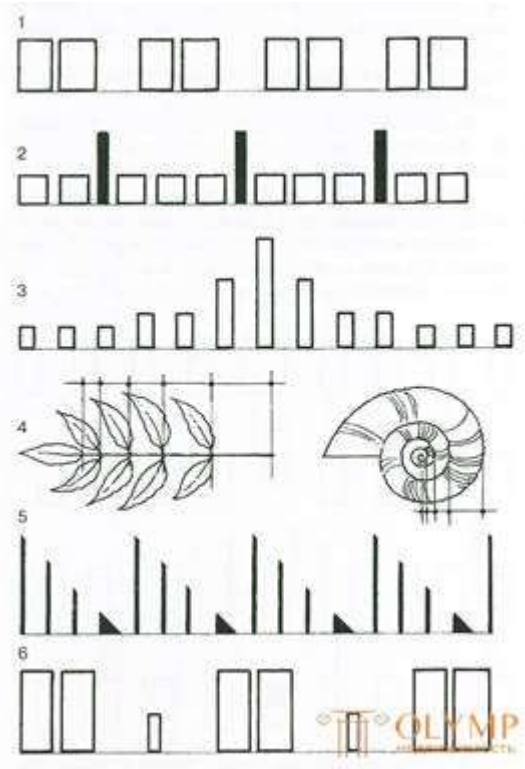
- Ритмічні членування одягу деталями з різних за кольором і фактурою матеріалів (блузка і спідниця, коміри, рукава, манжети),

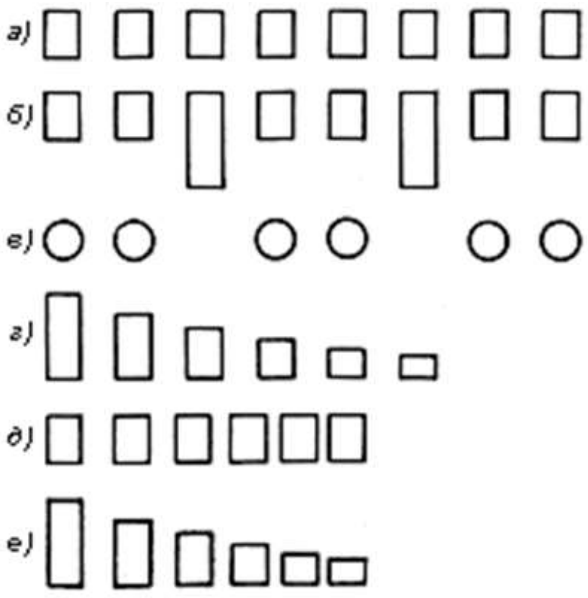
- Горизонтальні і вертикальні членування одягу за допомогою поясів, кокеток, вставок і т.п.,

- Членування одягу рельєфними декоративними швами, складками, збірками, і т.п.,

- Ритміка, пов'язана з використанням в одязі тканин з орнаментними набивними і тканими малюнками.

Перераховані види ритміки в костюмі можна розглядати як способи орнаментації вироби, як принципи внутрішнього заповнення силуету. При цьому пластичний образ костюма диктує характер і розташування членувань в одязі.

Ритм в композиции:

а, б, в - метрический повтор;

г, д, е - диаметрический ритм

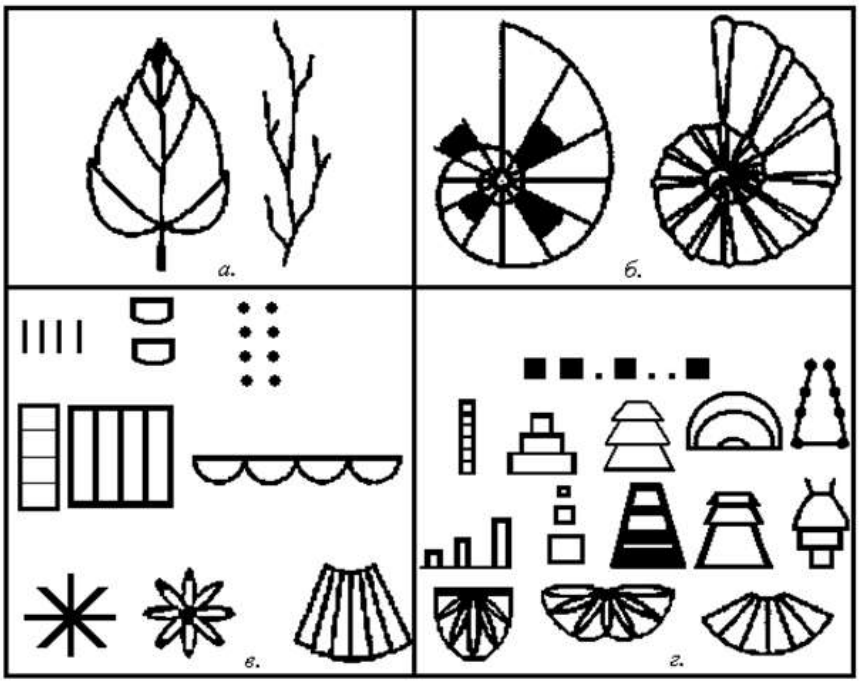

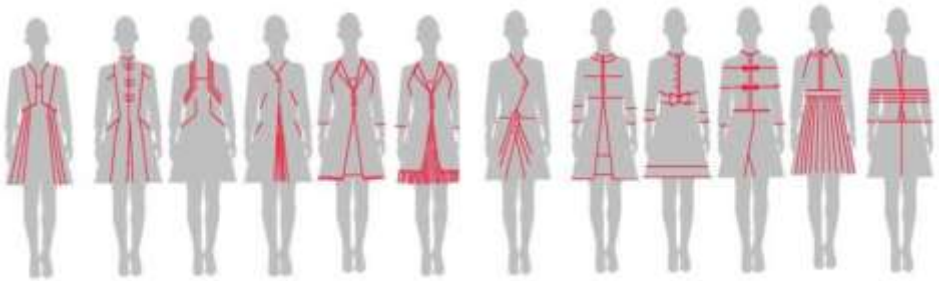
Рисунок **Ритм как средство композиции: *а* – убывающий ритм членений в структуре листа и ветки; *б* – строение раковины; *в* – простой ритм – метрический повтор; *г* – виды сложных ритмов.**

Направления ритмов в костюме

Вертикальные ритмы выражают строгость, лаконичность, способствует зрительному удлинению фигуры.

Горизонтальные ритмы определяют устойчивость статичность модели, зрительно расширяют фигуру.

Диагональные ритмы выражают движение, динамику, характерны для построения одежды с асимметричными формами деталей.

Диагональный ритм линий

Радиально-лучевой

Спиральный

Веерный ритм линий

Эскизы костюмов с метрическим повтором элементов

Тема 9.Поняття «контраст», «нюанс» та «тотожність» в композиції костюма.

Контраст.

Контраст – це різка відмінність форми, розмірів пластики, кольору, фактури. Контраст дуже важливий в моделюванні, тому що створює найбільш виразну форму в цілому та надає їй динамічності. Контраст є впливовою силою композиції та визначає її виразність. Значення контрастів у сприйнятті навколишнього оточення надзвичайно велике. Людина сприймає оточуючи її предмети перш за все за контрастом їхніх силуетів у навколишньому середовищі. Форму будь- якого предмета ми сприймаємо завдяки контрасту світла та тіні. Суттєву роль у композиції костюму відіграють контрасти величин, мас (великих та малих).

Контраст – це гостре сприйняття форми. Контраст форми у костюмі досягається завдяки графічному зображенню її об’єму, та порівнянням різних форм за величиною та характером ліній. Крім контрасту форми ще можуть бути: контраст тону чи світла, контраст кольорових тонів, контраст фактури тканини – це є світлотно-тіньовий контраст, який можна побачити в трикотажних полотнах, в якій змінюється структура завдяки зміні переплетень у в’язанні.

Нюанс.

Нюанс – це незначна відмінність характеристик з елементами подібності.

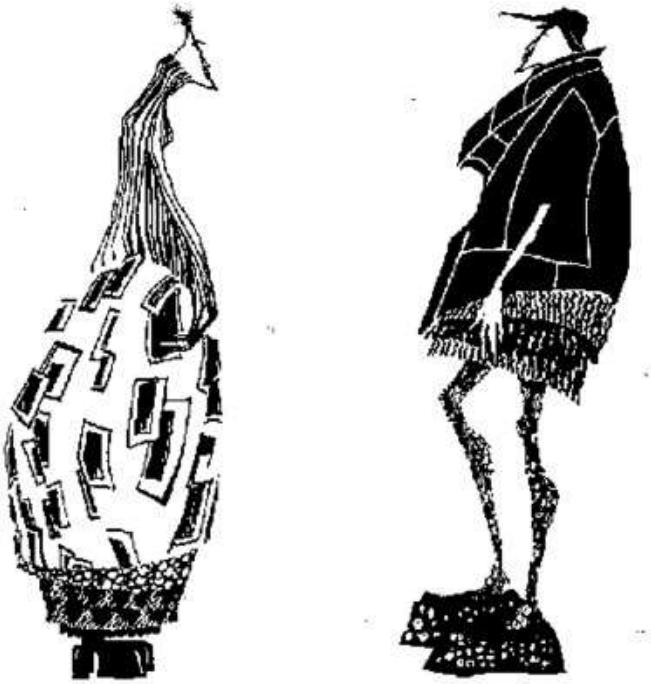
Нюансні відношення досить часто зустрічаються в моделюванні одягу, у конструкттивних лініях, деталях, кольорі, фактурах та в самих формах. Елементи подібності зустрічаються в конструктивних лініях, деталях форми, там де одна деталь повторюється в різних варіантах зменшення чи збільшення.

Добре сприймаються кольорові нюансні співвідношення у загальній кольористичній гамі моделі, коли використовуються співвідношення пастельних кольорів. Фактурні та кольористичні нюанси співвідношення також широко застосовуються в різних моделях. При використанні прийому, нюансу несуттєва відмінність елементів, а повині чітко сприйматись зорово. У котюмі зміна форми відбувається постійно, це і є мода. Спочатку йде зміна контурів форми; далі змінюється внутрішнє наповнення лініями поки не доходить до абсурду, коли губиться функціональність форми. Тіло людини регулює зміну форми. Завдяки нюансировці форми є можливість шукати нові форми, що дає більшу можливість для різноманіття.

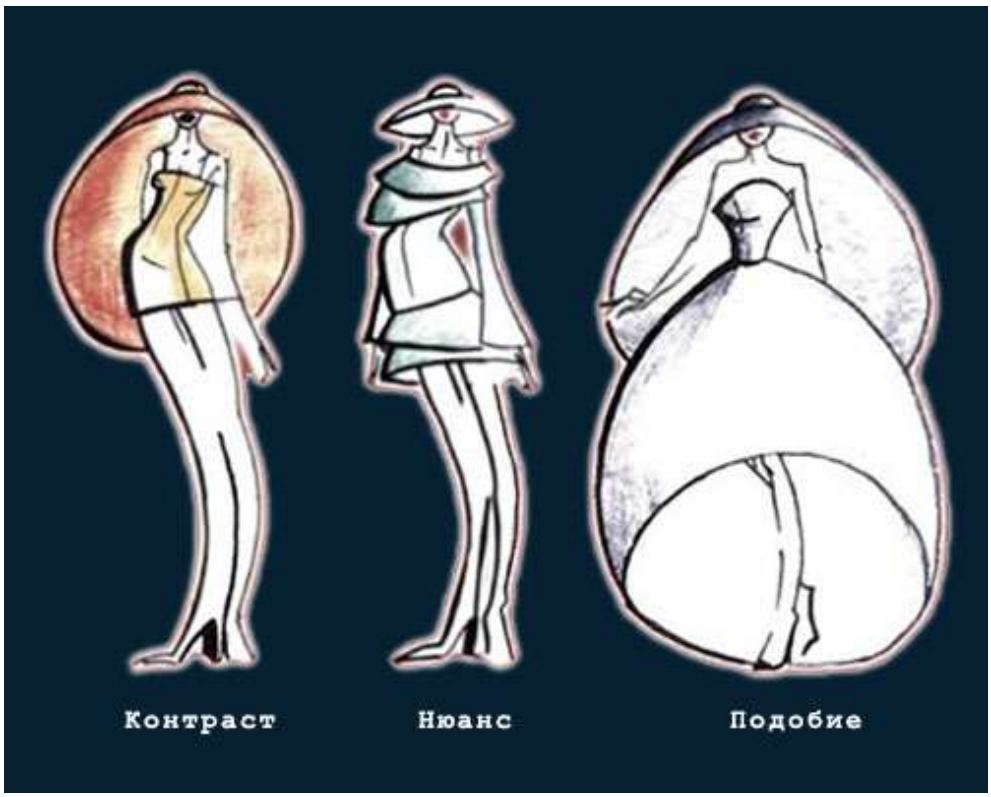
Тотожність

Тотожність – це рівність двох частин. Якщо взяти за основу один елемент, чи одну геометричну форму, та розвивати її повторюючи в різних варіаціях, це і буде тотожність. Наприклад: дві форми – трапеція та прямокутник, завдяки нескінченним повторюванням їх, та поєднанням – додають костюму, то контрасту та напругу форми, а то і пом’якшують її і передають подібність.

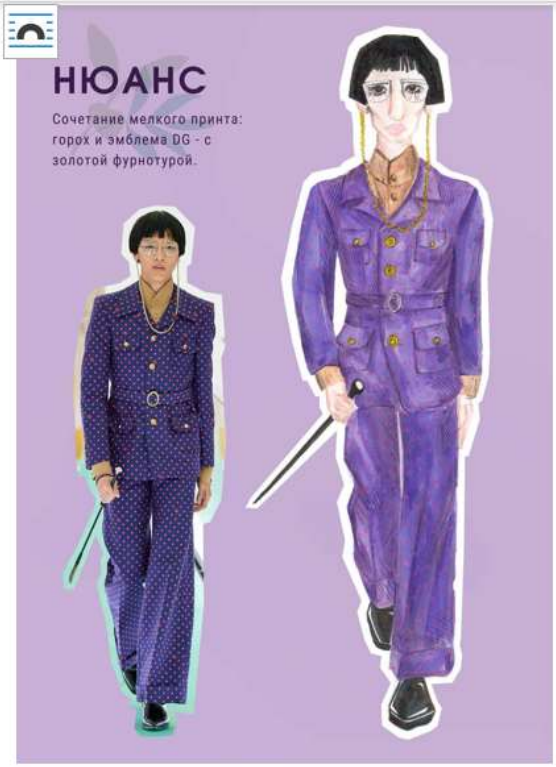
Тотожність – це рівність характеристик форм, розмірів, пластики, кольору, фактур.

Эскизы моделей с контрастными формами в композиции костюма

СМЫСЛОВОЙ
КОНТРАСТ

НЮАНС
Сочетание мелкого принта:
горох и эмблема DG - с
золотой фурнотурой.

НЮАНС
Кожаная портупея поверх
пиджака.

ПОДОБИЕ
Повторение
геометрического принта
на рукаве и штанине.

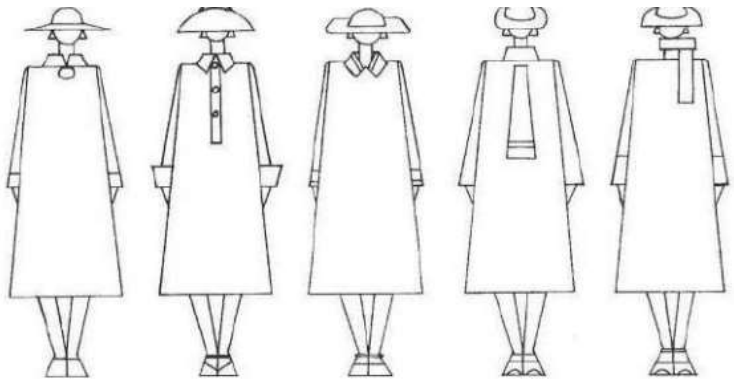

Рис. 5.1 – Схеми об'єднання моделей одягу у художню систему «Колекція» за принципом тотожності. Тотожність силуетів, довжини виробів, форми рукавів, кольору, тканини та ліній

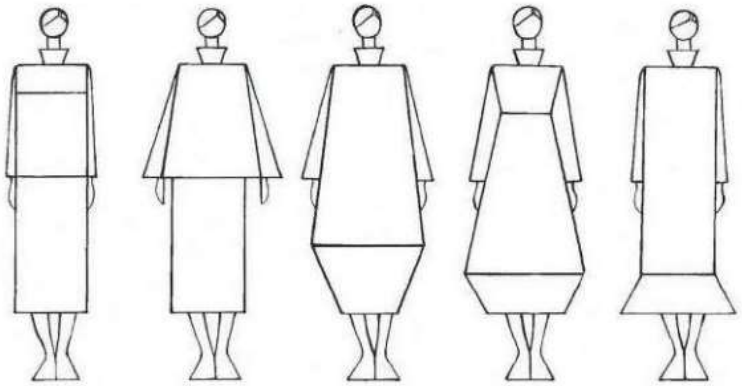

Рис. 5.2 – Схеми об'єднання моделей одягу у художню систему «Колекція» за принципом нюансу. Нюанс послідовної зміни тотожних силуетів, нюанс форм і членувань, ліній

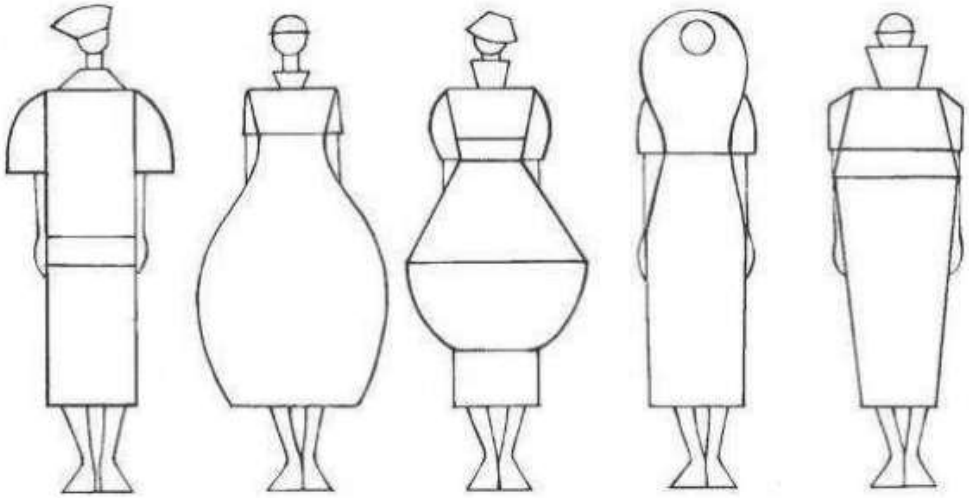

Рис. 5.3 – Контраст. Приклад схеми об'єднання моделей одягу у художню систему «Колекція» за принципом контрасту форм, силуетів та пластики

Тема 10. Поняття «симетрія» та «асиметрія» в композиції костюма.

Досягнення рівноваги в композиції костюма значною мірою обумовлюється рівноважним станом самої фігури людини, яка за своєю природою стійка. Одним з основних умов рівноваги людської фігури є її симетричність.

Симетрія – це закономірне розташування однакових, рівних частин відносно один одного. У природі і мистецтві існує кілька видів симетрії, розглянемо їх послідовно:

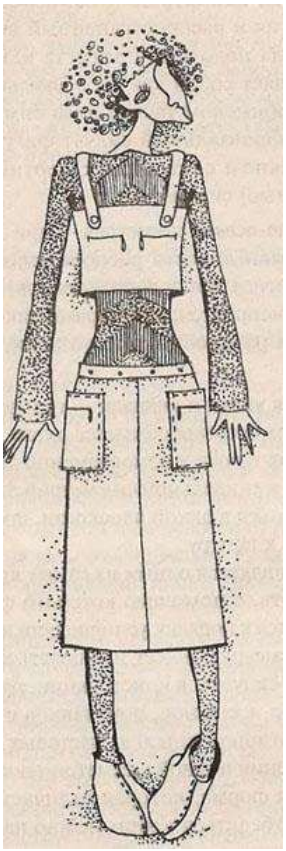
• ***дзеркальна симетрія*** – найбільш простий для сприйняття і поширений вид симетрії, коли одна половина предмета або композиції є як би дзеркальним відображення іншої; прикладом такого виду симетрії може служити фронтальний силует фігури людини в нерухомому стані з вертикальною віссю (площиною) симетрії;

• ***центрально-осьова симетрія*** – при цьому виді симетрії, рівні частини розташовані навколо центральної осі і при повороті навколо неї вони повністю поєднуються; прикладами такої симетрії є різноманітні розетки, вписані в коло;

• ***симетрія гвинта і спіралі*** – при цьому виді симетрії композиція створюється шляхом обертання елементів навколо осі і одночасного руху вздовж цієї осі; в спіральної симетрії елементи можуть переміщатися в одній площині, поступово наближаючись до центру.

Симетрія є одним з найяскравіших композиційних засобів, за допомогою якого форма організовується, приводиться до порядку, стійкості і стабільності. В костюмі симетрія може спостерігатися в різних проявах: в силуеті, в конструкції, розміщенні деталей (кишень, клапанів, погончиків і т. д.), розподілі декоративного оздоблення, кольорових плям і т. п.

При дотриманні повної симетрії, виходить цілком рівноважна форма, яка відрізняється деякою статичністю.

Ескіз симетричного костюма

Асиметрія – це засіб композиції, в якому рівність частин і однаковість їх розташування замінюється зоровою рівновагою несхожих один на одного частин. Основними засобами створення єдності в асиметричній композиції є узгодженість всіх її частин, підпорядкованість її елементів композиційному центру, а також розстановка акцентів.

Композиція костюма, побудована на принципі асиметрії, – випадок складніший і рідкісний. Асиметрія може вилитися в різних проявах. Особливу гостроту та оригінальність має одяг, асиметричний за формою і пошивом. Подібне рішення більш характерне для молодіжних комплектів, а також для

вечірніх нарядів, в яких пріоритет віддається не практичності, а образності та оригінальності.

Ескіз асиметричного за формою костюма

Часто асиметрія в костюмі досягається за рахунок внутрішніх членувань форми – горизонтальних, вертикальних і особливо діагональних. Цей ефект може посилюватися завдяки використанню різних за кольором, малюнків або фактур тканин.

Ескіз костюма з асиметричним розподілом матеріалів, що мають різний малюнок

Асиметричний початок в симетричній формі може розвиватися за рахунок неоднакового розташування функціональних і декоративних деталей, таких як кишені, клапани, застібки, коміри, кокетки, складки і т. д.

Зробити композицію симетричного костюма активнішою і динамічною легко вдається за допомогою використання аксесуарів. Асиметрично зав'язана хустка або шарф, сумка, надіта через голову, – всі ці деталі завдяки манері їх носіння порушують одноманітність і впорядкованість симетричного костюма і стають композиційними акцентами.

Побутова повсякденний одяг, в якій її практична функція переважає над естетичної, найчастіше має симетричну композицію. Це пов'язано з тим, що асиметричне рішення композиції не тільки ускладнює проектування костюма, але часто і його практичне використання.

Тема 11. Поняття «статика» та «динаміка» в композиції костюма.

Також найважливішими характеристиками композиції є динаміка і статика.

Динамічною вважається композиція, в якій обов'язково присутні розвиток, зміна, певна спрямованість, тобто рух. Звісно, що мова йде не про фізичний рух, а про його зорової ілюзії.

У динамічній композиції погляд глядача мимоволі починає сприймати елементи в певному порядку. Таким чином, за допомогою динаміки можна привернути увагу до головного елементу або головної частини композиції.

У динамічній композиції рух може бути направлено до центру і мати як би кінцеву точку, а може бути направлено від центру, ведучи погляд глядача за межі композиції. Якістю, протилежною динаміці, є статика.

Статика – це відсутність зорового руху. Вона підкреслює стан спокою, стійкості, непорушності в усьому ладі композиції.

Статика і динаміка завжди відносні, і в тій чи іншій мірі можуть бути присутніми в одній композиції одночасно. При проектуванні одягу важливо передбачити, яке з цих якостей буде превалювати. Вирішення цього завдання залежить від багатьох факторів.

Головним з цих якостей є функціональне призначення одягу. Статичність, як головний композиційний засіб доречніше використовувати в повсякденному діловому костюмі, який не має мети виділитися, звернути на себе увагу. Динаміка ж, забезпечуючи яскраве емоційне звучання композиції, зазвичай застосовується в одязі для святкової обстановки, а також для активного відпочинку.

При визначенні переважання статики або динаміки велике значення має віковий фактор. Динамічне рішення композиції підходить для молодіжного

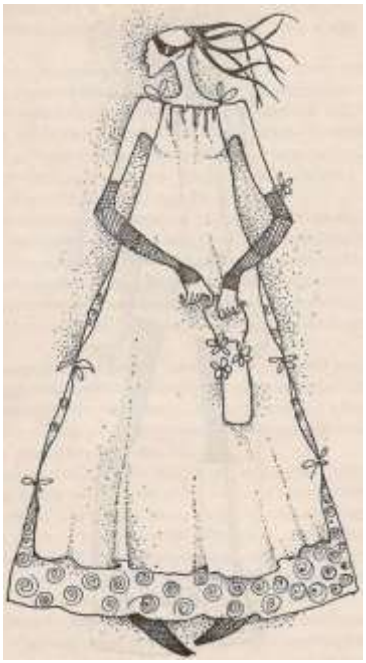
одягу, так як це відповідає темпераменту, активності молодих людей, їх прагнення привернути до себе увагу, виділитися з натовпу.

Статика і динаміка в композиції костюма можуть бути досягнуті різними шляхами. Перш за все, ці властивості проявляються в самій формі костюма. Так, наприклад, найбільш статичною формою володіє одяг прямого силуету, особливо якщо вона має коротку довжину, тобто за своїми пропорціями наближена до квадрату.

Ескіз костюма зі статичної формою

Більш динамічною є одяг, що має трапецієподібний силует. Причому, чим більше контраст між величинами малого (плечовий пояс) і великого (низ виробу) основ цієї трапеції, тим активніше спрямованого вгору руху набуває композиція.

Ескіз костюма з динамічною формою

Динамічним є також прилеглий силует «Х». Тут спостерігається яскраво виражений рух форми до тонкої талії, яка становить контраст з лініями плеча і низу спідниці.

Ескіз костюма з динамічною формою

Динамічність форми завжди пов'язана з пластичними властивостями матеріалів, використовуваних для виготовлення одягу. Очевидно, що різні матеріали мають різну ступінь рухливості. Наприклад, тонкий, вільно падаючий шовк має рухому пластику, так що форма створеної з нього одягу знаходиться в постійному розвитку і зміні.

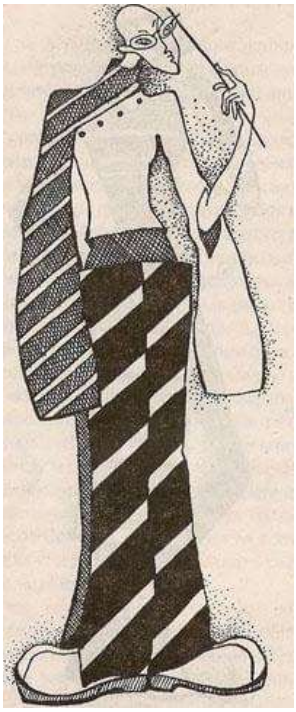
Навпаки, щільні формотворчі тканини і матеріали, такі як драп, костюмна шерсть, шкіра або парча, відрізняються малою рухливістю і використовуються для виготовлення «футлярной», малооб'ємного одягу. Такий одяг зазвичай статичний як за формою, так і за її розвитком.

Статичність і динамічність композиції надають також лінії внутрішнього членування форми костюма. Це пов'язано з психологією нашого сприйняття ліній різного характеру.

Прямі горизонтальні лінії викликають відчуття спокою, рівноваги, нерухомості. Перевага їх в костюмі повідомляє формі статичність. Похилі лінії надають композиції динамічність.

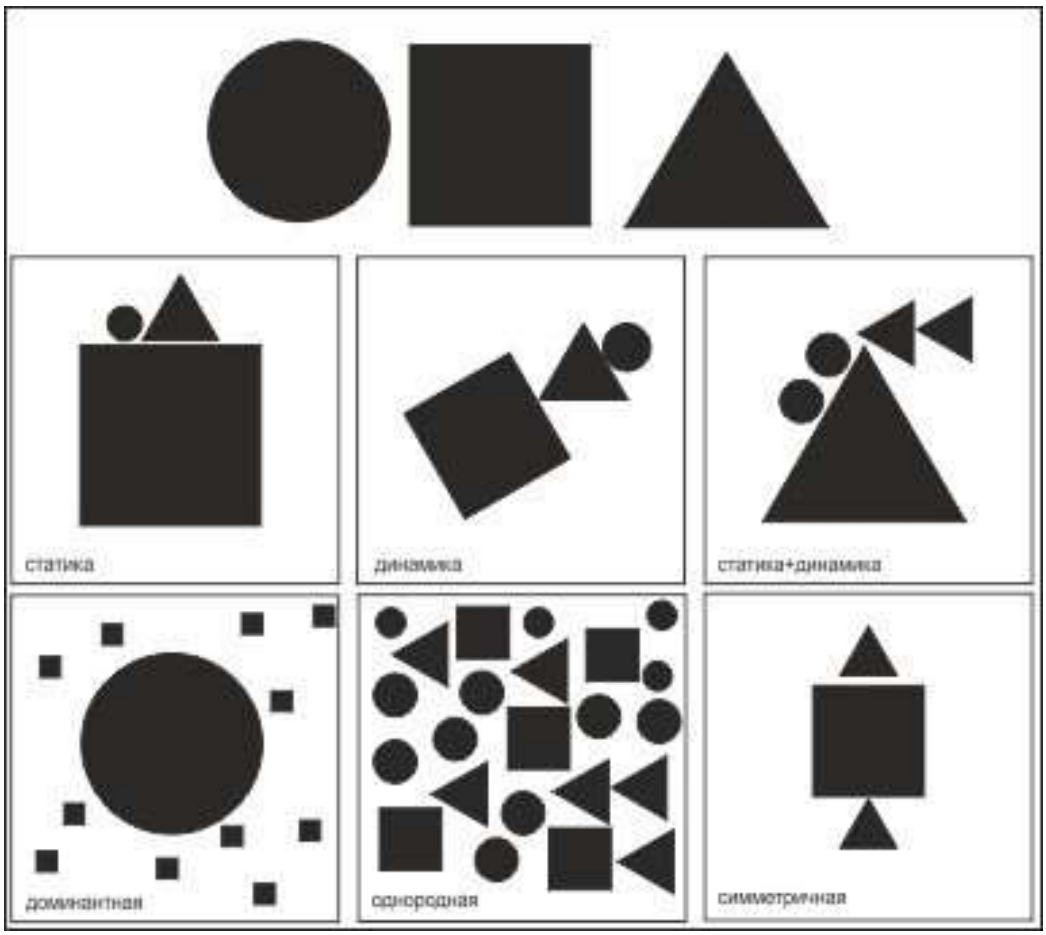
Ескіз костюма з переважанням горизонтальних ліній, які показують формі статичність

Ескіз костюма з переважанням динамічних похилих ліній

Статика і дінамика
Динаміка і її протилежність статика (урівноваженість) діють на емоції, визначаючи характер сприйняття форми виробу. Контраст відношень створює динаміку як «зоровий рух» у напрямі переважаючої величини.
статика
динамика

статика
динамика
статика+динамика
доминантная
однородная
симметричная

Колодяжная София, 2 курс

Задание «Полосатый костюм»:
симметрия и асимметрия, статика и динамика, выявление и дробление силуэта

Тема 12. Формоутворюючі якості кольору.

Важливим засобом у композиції костюма є ***колір*** — фізіологічне відчуття людини, яке сприймається сітчаткою ока.

В основі значної кількості кольорових тонів, відтінків, напівтонів є спектр, який утворюють сім кольорів: червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій і фіолетовий.

Кольори - червоний, жовтий, синій - основні, тому що їх не можна утворити завдяки змішуванню інших кольорів. За допомогою змішування основних кольорів одержують усі інші кольори та відтінки, які поділяють відповідно на ахроматичні та хроматичні.

До ***ахроматичних*** (безбарвних, нейтральних) кольорів відносять білий, сірий та чорний кольори, тобто ті, що відрізняються один від одного тільки відтінком (світлотою).

Хроматичні (спектральні) - усі основні кольори спектра (червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій, фіолетовий та низка проміжних. ***Хроматичні кольори умовно поділяють на теплі та холодні.*** До теплих кольорів належать червоний, оранжевий, жовтий, жовто-зелений, а до холодних - зелено-блакитний, блакитний, синій і синьо-фіолетовий.

Такі кольори, як синій і оранжевий, зелений і червоний, фіолетовий і жовтий є ***допоміжними***, оскільки під час їх змішування одержують світло-синій колір. Допоміжні кольори у спектральному тлі розміщуються один навпроти одного.

До проміжних відносять кольори, що одержують при змішуванні хроматичних і ахроматичних кольорів.

Підбір кольору залежить від урахування його трьох основних характеристик: колірного тону, світлоти та насиченості.

Колірний тон - назва кольору, яка залежить від рівня його насиченості. Колірний тон визначає специфічні властивості одного кольору.

Насиченість — властивість, що характеризує рівень інтенсивності хроматичних кольорів та їхні відмінності від рівнозначних за світлотою ахроматичних. Завдяки змішуванню кольорів одержують колірні тони зі зниженою насиченістю — пастельні. Пастельність досягається освітленням попередньо з'єднаних основного та допоміжного кольорів.

Світлота - властивість колірного тону змінюватись усередині монохромного кольору.

Два однакових за назвою кольори різняться між собою рівнем інтенсивності, тобто насиченості кольору. Слід врахувати, що на темному тлі кольори світлішають, а на світлому - темнішають і лише фон середньої світлоти дозволяє одержати натуральну світлоту кольору.

У доборі кольорів враховують таку їхню властивість, як колірний і яскравий контраст.

Колірний контраст — це зміна кольору під впливом сусідніх кольорів.

Колірний контраст двох тканин більше виявлений тоді, коли притаманні їм кольори знаходитимуться у спектрі на значній відстані один від одного.

Зміну яскравості або світлоти кольору від впливу сусідніх кольорів називають ***яскравим контрастом.***

Властивість колірного контрасту використовують у тих випадках, коли в одязі необхідно підкреслити форму окремих деталей, лінії тощо.

Важливою властивістю кольору є нюанс, за допомогою якого досягається узгодженість кольорів.

Створення композиції одягу в кольорі залежить від його виду, призначення, фактури тканини, віку людини та освітлення (природне, штучне). Відомо, що під впливом електричного освітлення змінюється колір тканини. Так, рожеві, жовті кольори світлішають; сині, блакитно-зелені,

фіолетові - темнішають, світло-жовті виглядають як білі. Завдяки правильному добору кольорів можна досягти виразності будь-якого одягу.

Крім того, колір впливає і на емоційний стан людини. Якщо світлі кольори заспокоюють і піднімають настрій, то темні, навпаки, його пригнічують. А тому для ізолювання темних кольорів одягу від обличчя, рук, шиї використовують оздоблювальні елементи білого або іншого світлого кольору: шарфи, мережива.

Колір впливає і на гігієнічні властивості одягу. Так, для літнього одягу рекомендують світлі тканини, які краще відбивають сонячні промені, а для зимового - темніші. У доборі кольорів для одягу відіграє роль і вік людини. Люди похилого віку віддають перевагу пастельним тонам, а молодь полюбляє яскраві кольори. За допомогою кольору можна змінити уяву про вагу та об'єм статури. Таку властивість кольорів використовують і тоді, коли необхідно досягти великої різниці об'ємів різних частин тіла. У доборі кольорів варто враховувати колір шкіри, очей, волосся людини.

У композиції костюма значна роль відводиться кольорам аксесуарів, оскільки вони є важливим доповненням до нього. Колір аксесуарів вирішується за принципом тотожності або нюансу.

Якість художнього проектування залежить від умінь модельєрів синтезувати і передавати у кольорових композиціях усі елементи предметно-просторового середовища, фактуру, форму одягу та інші фактори, що відіграють важливу роль у створенні цілісного образу костюму. Колірне коло - допомагає створювати гармонійні колірні комбінації.

Комплементарное сочетание

Триада

Аналогичное сочетание

Раздельно-комплементарное сочетание

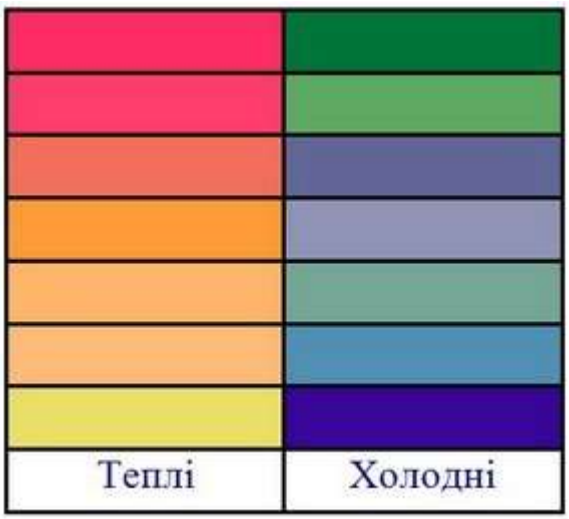

Тетрада

Квадрат

Теплі
Холодні

Хроматичні – це кольори спектру і всі допоміжні кольори, які утворює спектр.
Ахроматичні – це всі відтінки сірого кольору в діапазоні чорний – білий.
Ахроматичні
Червоний
Оранжевий
Жовтий
Зелений
Блакитний
Синій
Фіолетовий
Хроматичні (кольори спектра)

СВІТЛОТА (ЯСКРАВІСТЬ)
ЗБІЛЬШЕННЯ СВІТЛОТИ СПЕКТРАЛЬНИХ КОЛЬОРІВ (ВИСВІТЛЕННЯ, РОЗБІЛЕННЯ)
ЗМЕНШЕННЯ СВІТЛОТИ СПЕКТРАЛЬНИХ КОЛЬОРІВ (ЗАТЕМНЕННЯ)
ЗМІНА СВІТЛОТИ АХРОМАТИЧНИХ КОЛЬОРІВ

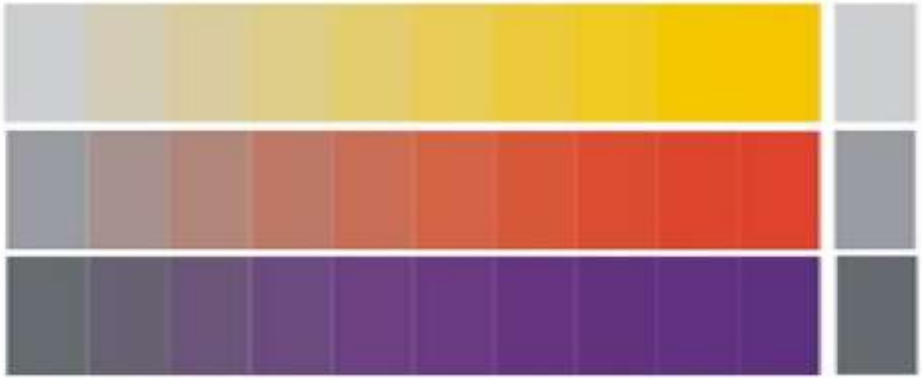
НАСИЧЕНІСТЬ

НАСИЧЕНИЙ,
ЧИСТИЙ

МАЛОНАСИЧЕНИЙ,
ПРИГЛУШЕНИЙ

ЗМІНА НАСИЧЕНОСТІ

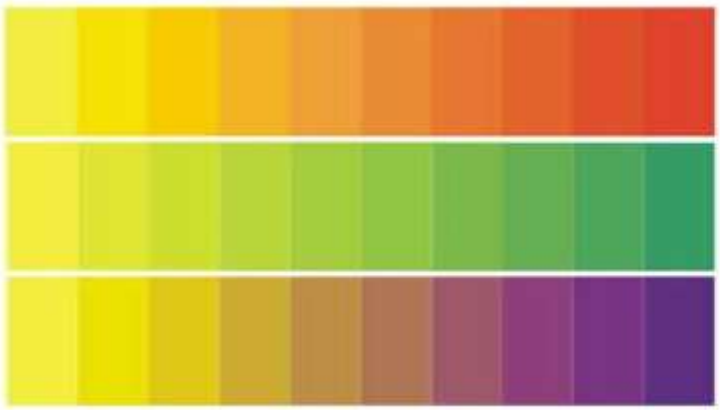

15

КОЛІРНИЙ ТОН

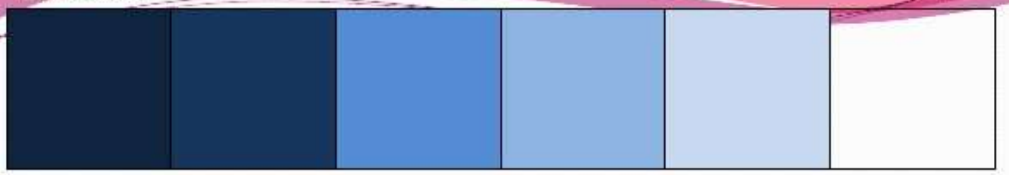

ЗМІНА КОЛІРНОГО ТОНУ

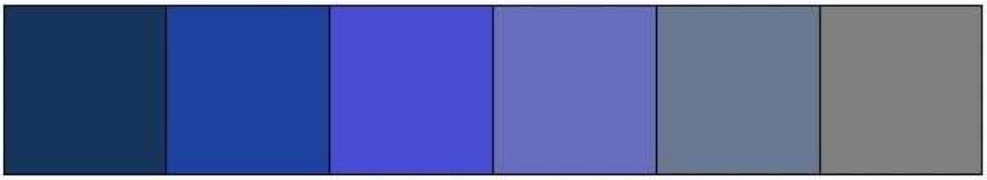

12

- **світлота**

- Ступінь близькості кольору до білого називають ясністю (або світлотою)
- **насиченість**

Два відтінки одного тону можуть розрізнятися ступенем насиченості. Наприклад, при зменшенні насиченості синій колір наближається до сірого.

- **яскравість**

- Однаково насичені відтінки, що відносяться до одного й того ж кольору спектру, можуть відрізнятися один від одного ступінню яскравості. Наприклад, при зменшенні яскравості синій колір поступово наближається до чорного.

ГРУПИ КОЛЬОРІВ

- **Хроматичні – ахроматичні**

- **Теплі – холодні**

- **Світлі (яскраві) – темні**

- **Насичені – приглушені**

10

Тема 13. Цілісність форми. Членування форми.

Неподільність, співрозмірність та супідрядність елементів і наявність композиційного центру створюють цілісність композиції костюму.

Співрозмірність частин і елементів в одязі – це гармонійне сполучення їх пропорцій, а супідрядність – це підпорядкованість другорядних елементів композиції головному, або композиційному центру.

Композиційно організована форма костюму передбачає систему підпорядкованих частин, в якій головні і підпорядковані частини та елементи взаємно посилюють один одного, створюючи єдину цілісність.

Членування одягу на складові частини залежить від розмірів, а особливо, ширини матеріалу, з якого він виконується. При вузьких матеріалах можливість виготовлення виробів деяких форм обмежена і навіть неможлива. Членування форми залежить також від технології виготовлення виробу. Існують технології, що дозволяють виготовляти об'ємні форми без членування матеріалу: суцільне лиття, трикотажне, валяльно-войлочне виробництво). Усі ці вимоги до членування обумовлені потребами конструктивного і технологічного характеру.

Але є й інші види членування форми одягу, залежні від вимог та призначення одягу, його художньої виразності. Одяг може підкреслювати фігуру людини чи ховати її недоліки, виявляти природні пропорції тіла людини і їх видозмінювати. Такого роду членування визначають положення лінії грудей, талії, стегон, колін та ін. Так, довжина одягу може залежати як від його призначення, так і від художніх якостей, що додаються йому.

Положення деталей костюма (пояса, хлястиків, кишень, застібок) також залежить від конструктивних і художніх членувань форми одягу.

Засобами членування форми в костюмі є, у першу чергу, конструктивні лінії (низ переду і спинки, низ рукава, лінія вшивання рукава в пройму й ін.), а також різного роду декоративні лінії, шви, строчки, деталі обробки, вишивка, ґудзики...

Членування форми можуть бути двох видів: повне чи суцільне, ілюзорне чи переривчасте. Членування форми одягу може бути спрямоване по вертикалі, горизонталі та діагоналі. Членування по горизонталі додає фігурі статичність, візуально розширює її; по вертикалі - установлює рівновагу фігури, робить її стрункіше, вище. Діагональні членування руйнують рівновагу форми, підкреслюють асиметричність форми одягу, додають їй жвавість, рухливість, динамічність.

Саме сприятливість членування форми найчастіше визначає ступінь її художньої виразності**.**

Тема 14. Оптичні ілюзії та корективи у формі костюма.

Оптична ілюзія (зорова ілюзія) – похибка в зоровому сприйнятті, викликана неточністю або неадекватністю процесів неусвідомлюваної корекції зорового образу (місячна ілюзія, невірна оцінка довжини відрізків, величини кутів або кольору зображеного об'єкта, ілюзії руху, «ілюзія відсутності об'єкта» – банерна сліпота тощо), а також фізичними причинами («Плескатий Місяць», «зламана ложка» у склянці з водою). У художніх зображеннях навмисне спотворення перспективи викликає особливі ефекти, найкраще відомі за роботами Мауріца Ешера. Деякі оптичні ілюзії вивчалися в рамках гештальтпсихології (напр. Akiyoshi Kitaoka)

Будучи предметом особистого користування, одяг повинен відповідати не тільки утилітарно-практичним вимогам, а й естетичним. Одяг як об'єкт дизайну повинен становити єдине гармонійне ціле з фігурою і зовнішністю людини, підкреслювати його природну красу і приховувати недоліки фігури.

Достовірно відомо, що за допомогою певних засобів можна домогтися потрібного ефекту в зоровому сприйнятті і оцінці тієї чи іншої форми, які не співпадають з іншими видами її сприйняття, одержуваними шляхом обміру, зважування і т. ін.

Ці висновки, що не збігаються з іншими видами сприйняття даної форми, із загальною сукупністю наших знань про неї, прийнято називати ілюзіями зорового сприйняття – оптичними ілюзіями*. Знання та вміле використання зорових ілюзій в одязі відкриває величезні можливості вдосконалення моделей одягу та правильного їх вибору для конкретного споживача. Тому необхідно не тільки знати, а й вільно володіти засобами, за допомогою яких можна надати одягу того чи іншого вигляду.

Основними елементами, які піддаються аналізу і коригування з метою створення певного зорового ефекту, є: силуетна форма, характер членування одягу на складові частини, обробка, малюнок, фактура і колір матеріалу.

Форма костюма сприймається за його геометричним силуетом або виділениминайбільш зрозумілими простими геометричними елементами. Будь-який складний силует може бути представлений як сукупність геометричних форм, число яких обмежене: це поєднання прямокутників, трикутників, трапецій, овалів.

Силуетні форми, побудовані на основі прямокутників, здаються більш статичними, на основі нерівносторонніх трикутників (асиметричні) – динамічними, легкими. Тональні відношення елементів, колір і характер фактури впливають на таку емоційну оцінку форми, як маса.

Оптичні ілюзії можуть бути обумовлені різними причинами, але переважна більшість їх виникає через недосконаліть очей. Наприклад, недостатньою його акомодацією. Іншою причиною є психологічний фактор, коли мозок невпевнено пояснює явища зовнішнього світу. Третя причина – особливості м’язових зусиль очей, при яких виникає значне збільшення м’язового зусилля при повороті очей у вертикальній площині порівняно з поворотом очей на аналогічну величину в горизонтальній площині.

*Акомодація – пристосування ока до чіткого бачення предметів, що розміщені на різній відстані від нього. Відбувається шляхом зміни форми кришталика або його відстані до сітківки.

Залежно від перерахованих вище причин розрізняють наступні види оптичних ілюзій: ***ілюзія сприйняття форми, ілюзія сприйняття ліній і ілюзія кольору.***

Ілюзії сприйняття форми

Ці ілюзії стосуються двох вимірів тіла: його ширини і висоти. Зустрічаються такі ілюзії цього виду: переоцінка вертикалей, ілюзія заповненого простору, ілюзія кутів, контраст і підрівнювання, ілюзія сприйняття об’ємної форми.

Переоцінка вертикалей. Внаслідок того, що око витрачає більше м’язових зусиль на поворот у вертикальній площині, ніж в горизонтальній, вертикальні лінії завжди здаються довшими горизонтальних. Якщо два рівних квадрати розчленувати вертикальними і горизонтальними лініями, то в першому випадку квадрат буде здаватися більш витягнутим, у другому – більш широким. Однак ці ілюзії мають певні межі прояву. Так, якщо ті ж квадрати розчленувати лініями з меншими проміжками між ними, то виникає зворотна ілюзія. Аналогічні явища проявляються в костюмі. Ілюзію переоцінки вертикалей використовують для того, щоб візуально збільшити зріст і зменшити фігури.

Помічено, що одяг з тканини з чітким контрастним малюнком смуг і клітин сприяє оптичній видозміні фігури. Існує уявлення, що горизонтальні смуги завжди розширюють фігуру, а вертикальні роблять її більш стрункою. Насправді все залежить від місця розташування смуг або деталей з тканин в смужку і клітку, а також від їх частоти.

Ілюзії сприйняття форми

Ці ілюзії стосуються двох вимірів тіла: його ширини і висоти. Зустрічаються такі ілюзії цього виду: переоцінка вертикалей, ілюзія заповненого простору, ілюзія кутів, контраст і підрівнювання, ілюзія сприйняття об’ємної форми.

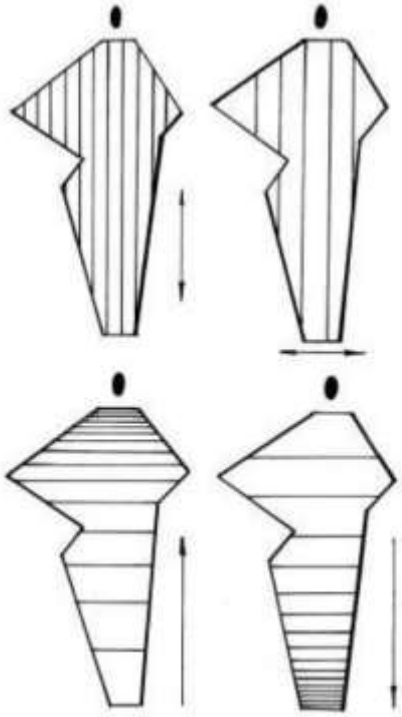
Переоцінка вертикалей. Внаслідок того, що око витрачає більше м’язових зусиль на поворот у вертикальній площині, ніж в горизонтальній, вертикальні лінії завжди здаються довшими горизонтальних. Якщо два рівних квадрати розчленувати вертикальними і горизонтальними лініями, то в першому випадку квадрат буде здаватися більш витягнутим, у другому – більш

широким. Однак ці ілюзії мають певні межі прояву. Так, якщо ті ж квадрати розчленувати лініями з меншими проміжками між ними, то виникає зворотна ілюзія. Аналогічні явища проявляються в костюмі. Ілюзію переоцінки вертикалей використовують для того, щоб візуально збільшити зріст і зменшити фігури.

Помічено, що одяг з тканини з чітким контрастним малюнком смуг і клітин сприяє оптичній видозміні фігури. Існує уявлення, що горизонтальні смуги завжди розширюють фігуру, а вертикальні роблять її більш стрункою. Насправді все залежить від місця розташування смуг або деталей з тканин в смужку і клітку, а також від їх частоти (рис.).

Якщо смуги на тканині досить часті, фігура з поперечними смугами здається вищою і вужчою, ніж фігура в сукні з поздовжніми смугами.

Рідкісні поздовжні членування і рельєфи зменшують ширину і збільшують уявну висоту. Рідкісні (нечасті) горизонтальні смуги, розташовані на різних ділянках костюма, візуально розширюють відповідні ділянки фігури. Ці ілюзії можна використовувати, якщо необхідно візуально змінити окремі частини або всю фігуру.

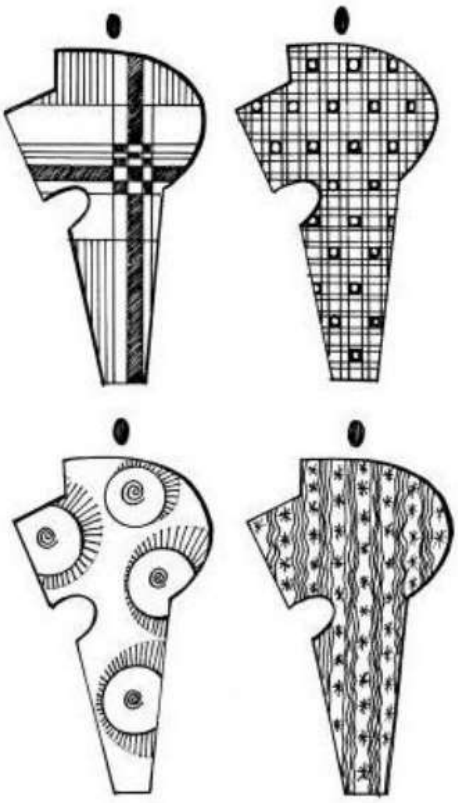
Ілюзії переоцінки вертикалей

При малих відстанях ілюзія переоцінки вертикалей може дати уявну різницю величин до 1/5 їх абсолютного розміру.

Ілюзії заповненого простору.

Простір, заповнений деталями або розділений на частини, здається більшим при відомій величині поділок цих деталей, ніж порожній і неподілений. Ефект ілюзій зростає зі збільшенням числа поділок. При цьому велику роль відіграє не тільки кількість поділок, а й ширина смуг, співвідношення світлих і темних проміжків, їх пропорційність. Поділки можуть бути рівномірними і нерівномірними. У першому випадку поступові плавні переходи створюють враження висоти, у другому – фігура виглядає коротшою. Гармонійним поєднанням відрізків ми називаємо таке, яке сприймається з мінімальними«затратами зусиль» з боку зорового апарату.

Необхідно враховувати також співвідношення світла на границях фігури. Так одна і та ж відстань залежності від ширини смуг здається то більшою, то меншою. Відстані між тонкими лініями здаються меншими, ніж між широкими, а прямокутник, обмежений темними смугами, здається вищим, ніж прямокутник обмежений світлими смугами. Так само в костюмі за рахунок чергування темних і світлих смуг по краях і в центрі фігури: фігура буде здаватися вищою, якщо її чітко обмежити по контуру, і нижчою, якщо ці контури не виявляються. Причини цього полягають в тому, що темні смуги знаходяться на крайніх границях фігури і, підкреслюючи найбільш віддалені одна від одної вертикалі, надають фігурі більшої висоти.

Ілюзії заповненого простору

Враженню більшої висоти сприяє і плавне поступове чергування смуг. При складному чергуванні смуг (проміжків) висота фігури зорово зменшується,

так як око не може рухатися з достатньою легкістю. Величини і характер чергування смуг допомагають приховати неправильні пропорції статури.

Помічено, що слід уникати нагромадження деталей на тій частині фігури, видимі розміри якої небажано збільшувати.

Переоцінка гострого кута.

Звичайні невеликі відстані, укладені між сторонами гострих кутів, переоцінюються і здаються більшими, ніж вони є насправді. Великі ж відстані між сторонами тупих кутів недооцінюються.

Наслідком ілюзій гострого кута є збільшення предметів, розташованих між сторонами цього кута. Тупі кути на кінцях прямої подовжують лінію, гострі вкорочують. Це свого роду ілюзія підрівнювання: якщо відстані здаються більшими, то і предмети, що знаходяться між сторонами кута теж як би збільшуються. Ілюзія тим яскравіша, чим ближче розташований предмет до вершини кута.

Контраст і підрівнювання. Наше сприйняття предмета залежить від того, чи сприймаємо ми одночасно інші схожі з ним або, навпаки, відмінні від нього предмети. Від сусідства з різко відмінними предметами сам предмет здається ще більш своєрідним, протилежність між ними зростає. Так коло серед маленьких кіл здається більшим, ніж серед великих. При широкому кліше спідниці талія здається тоншою; стегна виступають ще більше, якщо талія сильно стягнута. Тому, якщо ми хочемо зробити менш помітною якусь особливість фігури, не слід вживати різко контрастних поєднань у формі.

Якщо поруч знаходяться об’єкти, які не різко відрізняються за величиною, то відмінності стають більш непомітними, і об’єкти уподібнюються один одному. Це явище носить назву підрівнювання, або асиміляції.

В одязі контраст і підрівнювання використовуються досить широко, і дія їх достатньо відома. Голова буде здаватися меншою у великому головному уборі і більшою у вузькому і маленькому. Те ж справедливо щодо шиї і коміра, руки і рукава і т. п. Якщо виріз коміра широкий, то тонка шия здається ще тоншою, худа рука в просторому рукаві виглядає занадто худою, при стягнутій талії широкі стегна здаються ще ширшими.

У всіх випадках, коли бажано зробити менш помітною якусь особливість фігури, не слід вживати різко контрастних, протилежних поєднань форм костюма. Поряд з цим контраст може навпаки вдало підкреслити вигідні особливості зовнішності.

Іноді буває важко визначити, у яких випадках буде проявлятися контраст, а в яких асиміляція (злиття, уподібнення). Загальне правило можна сформулювати таким чином: значні різниці виглядають ще більш помітними за контрастом, незначні підрівнюються і згладжуються.

Ілюзія сприйняття об'ємної форми. Спеціальні дослідження об'ємних ілюзій підтверджують факт переоцінки куба в порівнянні з кулею. Незграбні контури несприятливі при великих розмірах одягу, так як при одному і тому ж обсязі опукла фігура здається вужчою, ніж рівновелика плоска. Чіткі геометричні силуети створюють ілюзію площинності і надають повній фігурі зайвої ширини.

Ілюзії сприйняття ліній на поверхні форми одягу

Декоративні та формоутворюючі лінії можуть створювати ілюзорне уявлення про форму, яка відповідає її реальним розмірам і конфігурації. Ці ілюзії можна використовувати, якщо необхідно візуально змінити всю фігуру або її окремі частини.

Коригування зросту і повноти фігури за допомогою ілюзії переоцінки вертикалей

Для жінок нижнього типу статури спідниця повинна бути прямою, а ліф вільної форми. Ефект зорового зменшення стегон посилюється, якщо на ліфі застосувати певне чергування смуг.

Для зорового зменшення розмірів фігури використовують ілюзії заповненого простору шляхом чергування темних і світлих смуг по краях і в центрі фігури. Фігура буде здаватися вищою, якщо її чітко обмежити по контуру і нижчою, якщо ці контури не виявляються. Величина і характер чергування темних і світлих смуг допоможуть приховати неправильні пропорції фігури (низька або висока талія, короткі ноги).

Використовуючи ілюзії гострого кута, можна домогтися значного розширення або звуження окремих ділянок фігури, наприклад, плечей, стегон; можна візуально збільшити або зменшити довжину тіла. Так, обриси рукава,

розширюються до низу, збільшують довжину руки, а розширені у верхній частині оката – зменшують.

Форма вирізу горловини і розмір коміра при індивідуальному виготовленні одягу вибираються з урахуванням характеру всієї фігури, овалу і рис обличчя, форми і довжини шиї. При виборі контуру лінії горловини використовують ілюзії контрасту і підрівнювання. Якщо лінія вирізу повторює обрис обличчя, то вона його підкреслює: вузьке обличчя здається ще вужчим, а широке – ширшим. Тому жінкам, у яких обличчя має занадто квадратну або округлу форму, рекомендується виріз горловини овальної видовженої форми, який злегка відкоригує овал обличчя.

Ілюзія незамкнутого контуру може бути застосована, коли необхідно збільшити розміри будь-якої частини фігури. Наприклад, слід уникати замкнутого контуру коміра, якщо шия коротка. У виробі на фігуру з широкими плечима розходиться незакінчена лінія коміра виробляє менше сприятливе враження, ніж замкнута.

Ілюзії сприйняття кольору

Колір – один з найважливіших композиційних засобів в костюмі. Він сприяє виявленню форми. Відповідно до форми і ліній колір може посилити вплив ілюзій. Різна кривизна поверхні може послаблювати або посилювати сприйняття кольору. Увігнуті і криві поверхні можуть складати колір і згущувати його на цих ділянках, вигнуті форми можуть послаблювати колір в окремих частинах поверхні. Це відбувається внаслідок зміни положення ділянок тканини відносно направлення променів світла, в результаті чого змінюється їх освітленість. Тому один і той самийколір на різних ділянках виробу виглядає по-різному, і важко визначити його локальність.

Явище іррадіації. При проектуванні одягу слід враховувати явище іррадіації. Це явище полягає в тому, що світлі предмети на темному тлі здаються більшими, ніж рівновеликі їм темні предмети на світлому фоні (чорний квадрат на білому тлі здається меншим, ніж аналогічний білий – на чорному). Ефект іррадіації тим різкіший, чим гірше очі акомодовані.

Уявне збільшення площі предмета може залежати і від колірного тону. Так, жовтий квадрат на синьому фоні здається більшим, ніж рівний йому синій – на жовтому. Зазвичай великими здаються предмети, забарвлені в теплі тони з великою довжиною хвилі, а предмети, пофарбовані в холодні кольори, здаються меншими. Іррадіація тим сильніша, чим більше світла і блиску на поверхні. Розглянуті випадки є фактами позитивної іррадіації. При деяких виняткових обставин спостерігається зворотне явище – негативна іррадіація. Воно полягає в тому, що при дуже слабкому освітленні сіра поверхня на білому фоні може здаватися більше, ніж сіра поверхню на чорному тлі, або надзвичайно тонкі чорні штрихи на світлому тлі здаються товстішими, ніж вони є насправді.

Виступання і відступання кольору. Це явище полягає в наступному: теплі кольори (червоно-оранжево-жовті) є більш яскравими і нав’язливими і, перебуваючи на одній відстані з менш нав’язливими (синьо-зеленими), вони як би «виступають». Створюється враження різної віддаленості: теплі кольори здаються виступаючими, а холодні – відступаючими; насичені і світлі кольори здаються ближчими темних і ненасичених; хроматичні кольори виступають вперед на тлі сірих тонів.

Теплі світлі й насичені кольори візуально збільшують фігуру, тому повним жінкам їх застосовувати не рекомендується. Темні кольори поглинають світло, і силует пропорційної фігури здається стрункішим, навіть якщо фігура повна.

За допомогою кольорових плям можна приховати недоліки фігури. Щоб відвернути увагу від широкої шиї, слід розмістити кольоровий акцент у вигляді декоративної прикраси в області талії; при занадто щільній статурі необхідно прикрасити головною кольоровою плямою плечовий пояс і шию, другорядною –лінію низу виробу (фігура візуально збільшується по висоті).

Кольоровий контраст. Кольоровий, або хроматичний контраст спостерігається в тому випадку, коли колір об'єкта змінюється в залежності від фону або оточуючих його кольорів. Так, чорне коло на зеленому полі здається червонуватим, на червоному тлі зеленуватим, а на блакитному - мідно-червоним, тобто набуває кольору додаткового або контрастного кольору фону. Для кожного кольору є протилежний, що лежить на іншому кінці діаметра кольорового кола додатковий колір, оптичне змішування з яким дає ахроматичний тон. У колористиці поняття кольорового контрасту - це не просте протиставлення явищ, а результат взаємодії, що викликає нові відчуття і почуття, які не можуть бути викликані при сприйнятті цих явищ (кольорових плям) окремо.

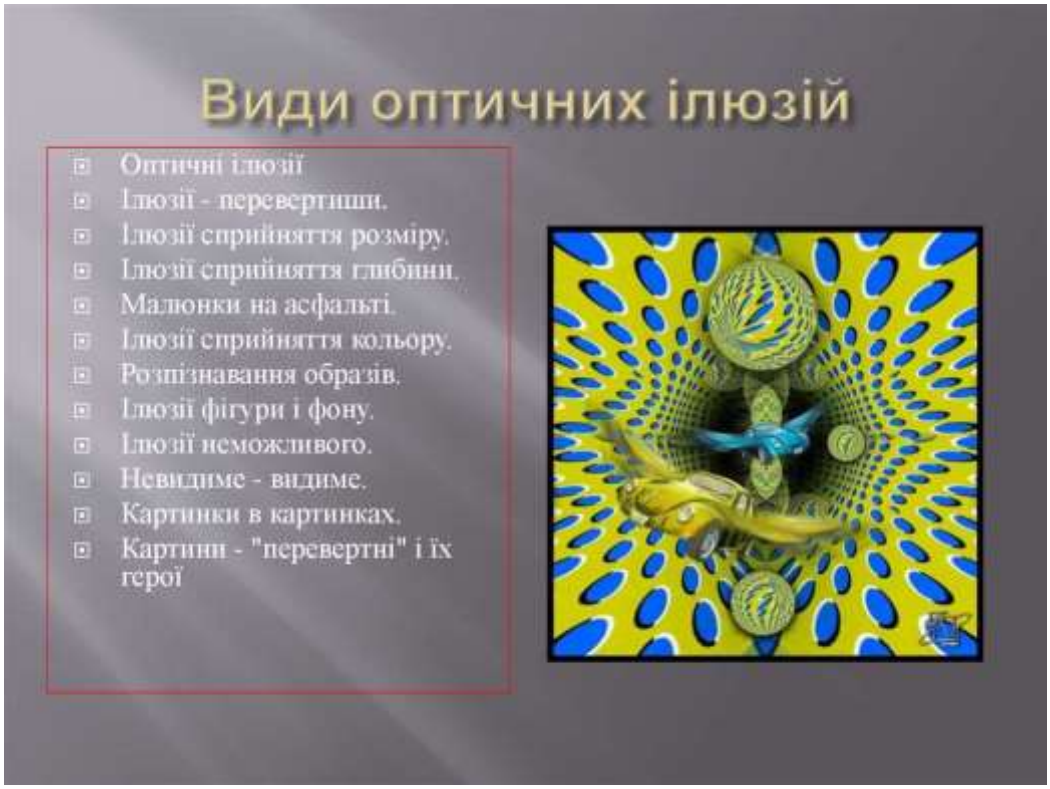
Кольоровий контраст супроводжується одночасними змінами за світлістю і насиченістю. Наприклад, жовтий на помаранчевому тлі буде більш блідим, трохи зеленуватим; помаранчевий на жовтому – буде більш помаранчевим з невеликим червонуватим відтінком.

При зіставленні взаємодоповнюючих кольорів не виникає в сприйнятті нових відтінків, а відбувається лише взаємне підвищення насиченості і яскравості. При сприйнятті їх з більш далекої дистанції вступає в дію закон оптичного змішування, і кольори сприймаються більш тьмяними, вся комбінація в цілому виглядає сірою плямою.

На границі зіставлення кольорів виникає крайовий контраст. При певній ритмічній послідовності кольорів створюється враження нерівності, виходить ніби просторова вібрація, і виникає ефект об’ємності.

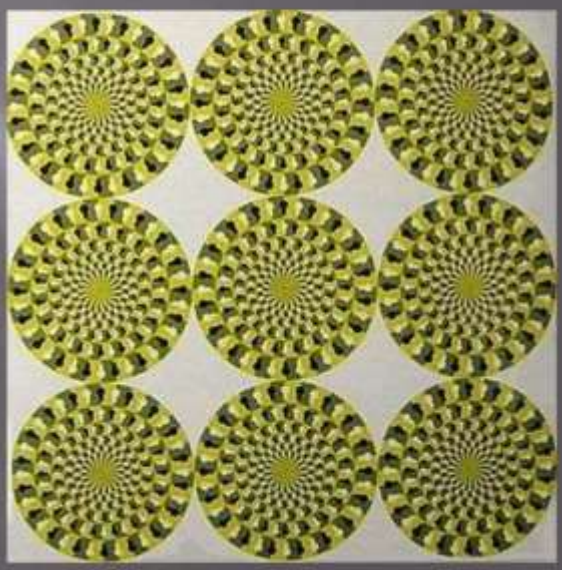
Сила кольорового контрасту залежить від форми і площі кольорових плям, які реагують. Це явище слід враховувати при виборі базового кольору ансамблю одягу і кольорової гами декоративних елементів і аксесуарів.

Таким чином, в сприйнятті костюма, в залежності від тону, світлості, насиченості і кольорових поєднань, можна виробляти ілюзію віддалення і наближення, враження важкості, помітності, щільності, м’якості. Світлі кольори допомагають виявленню фактури поверхні, а темні її «крадуть»: фактура білої і жовтої тканин виражена яскравіше, ніж чорної і синьої. При інтенсивних і яскравих кольорах, які втомлюють очі, фактура тканини розрізняється слабко. Так, залежно від того, що є бажаним – виявити природу матеріалу чи приховати її, доцільно застосовувати ті або інші кольори.

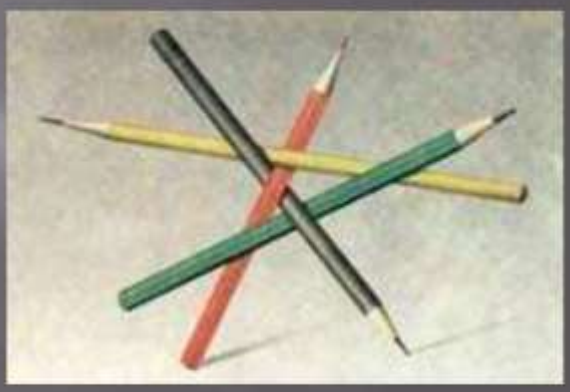
Що таке оптична ілюзія?

- **Оптична ілюзія** — помилка в зоровому сприйнятті, викликана неточністю або неадекватністю процесів неусвідомлюваної корекції зорового образу, а також фізичними причинами («Плескатий Місяць», «зламана ложка» у склянці з водою). Причини оптичних ілюзій досліджують як з погляду фізіології зору, так і в рамках вивчення психології зорового сприйняття.

Як проходить ілюзія

- **Зорова система володіє здатністю ігнорувати непотрібну інформацію, котра з'являється на сітківці ока.**
- **Останнім етапом зорового сприйняття є:**
- **- усвідомлення побаченого, та**
- **- індентифікація (впізнання) видимих предметів.**

Як проходить ілюзія

- **Об'єкти в полі зору людини фіксуються не відразу, а послідовним переводом погляду з одного на інший. Проте загальна картина – єдина і нерухома. Пояснюється це особливим механізмом сприйняття, який відтворюючи образ в мозку, координує його з рухами голови та очей.**

Як проходить ілюзія

- **Зображення предмета формується на сітківці, котра перетворює світлове випромінювання на електричні імпульси.**
- **Електричний сигнал, виникаючи завдяки фотоефекту, передається в нервові клітини і, дальше, по зоровому нерву в мозок.**

Як проходить ілюзія

- **Первинна обробка оптичної інформації відбувається в оці.**
- **Світло проходить через оптичну систему ока, котру складають: рогівка, рідина передньої камери, кришталик, скловидне тіло.**

Неможлива фігура

- **Неможлива фігура** — один з видів оптичних ілюзій, фігура, що здається на перший погляд проекцією звичайного тривимірного об'єкта, але якщо придивитися, то стають очевидні суперечливі поєднання елементів фігури. Створюється ілюзія неможливості існування такої фігури в тривимірному просторі.

"Фігура" і "фон"

- По-перше, на більш темному тлі ми бачимо фігури більш світлими і, навпаки, на світлому - темнішими. По-друге, при сприйнятті фігури і фону ми схильні бачити перш за все плями меншої площі, а також плями яскравіші "виступаючі", причому частіше всього фон нам здається лежачим далі від нас, за фігурою

"Фігура" і "фон"

- **"Фігура" і "фон"** зумовлених впливом контрасту яскравості, тобто відносини різниці яркостей об'єкта і фону до яскравості фону. Чим більший контраст яскравості, тим краще помітний об'єкт і тим виразніше видно його контур і форма.
Око дуже часто темна пляма приймає за тінь від інших, що стоять поруч предметів. На цьому принципі заснована камуфляжна забарвлення предметів плямами різних кольорів з метою військової маскування.

Розпізнавання образів

- **Задача розпізнавання образів** — це задача віднесення вихідних даних до певного класу за допомогою виділення істотних ознак, що характеризують ці дані, із загальної маси несуттєвих даних.

Картинки-перевертні

- Картинки-перевертні
- Картинка-перевертень — вид оптичної ілюзії, за якої від напрямку погляду залежить характер сприйманого об'єкта. Однією з таких ілюзій є «качкозаєць»: зображення може трактуватися і як зображення качки, і як зображення зайця.

Рухомі ілюзії

- Ефект посилюється при нахилах, обертаннях, наближенні / віддаленні голови
- Нерухоме зображення здається рухомим.
- При розгляданні однакових рухомих м'ячів, можна побачити, що вони різного розміру.

Стерео-ілюзії

- Стереопари, накладені на періодичну структуру (Бела Юллеш, Угорщина) дозволяють спостерігати стереозображення так само, як і звичайну стереопару. Періодичне зображення полегшує «розведення» очей, так що після фокусування очей на відстань кілька десятків сантиметрів дозволяє побачити стереозображення.

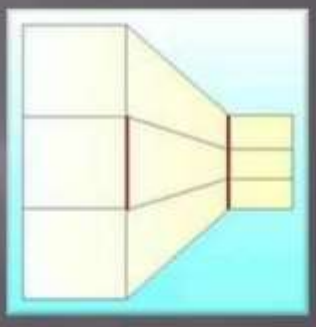
Кімната Еймса

- Кімната, придумана Адельбертом Еймсом Молодшим в 1946 році, є прикладом тривимірної оптичної ілюзії. Кімната спроектована таким чином, що при погляді спереду здається звичайною, з перпендикулярними стінами та стелею. Насправді, форма кімнати є трапецією, де далека стіна розташована під дуже гострим кутом до однієї стіни і, відповідно, під тупим кутом до іншої. Правий кут, таким чином, значно ближче до спостерігача, ніж лівий.

Сприйняття розміру

Ілюзії часто призводять до абсолютно неправильних кількісних оцінок реальних геометричних величин. За деяких обставин можна помилитися на 25% і більше щодо розмірів предмета, якщо окомірні оцінки не перевірити лінійкою.

Ілюзії сприйняття кольору

- Вже близько ста років відомо, що коли на сітківці ока виникає зображення, яке складається зі світлих і темних областей, світло від яскраво освітлених ділянок ніби перетікає на темні ділянки. Це явище називається оптичної іррадіацією.
- Одна з таких ілюзій була описана в 1995 році професором Массачусетського технологічного інституту Едвардом Адельсоном.

